

Světlik

svět libereckých knihoven

bách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdarbůh. Být básníkem, to není jenom tak.
Oh, moje Mañon! Slunko bylo u samého západu a svatojánní broučci vstávali.
to be done. Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
ler Fall ist.

Vydat knihu není jen tak...

Poslední čtvrtletí letošního roku se v Krajské vědecké knihovně vyznačuje hektickou přípravou k vydání plánovaných knih. Nevíme, jak to děláme, ale vždycky to vyjde na konec roku, křty knížek jsou většinou v prosinci, i když na přípravě knih do tisku se začne pracovat už třeba v lednu. Nejdříve se shánějí peníze potřebné k vydání, mezitím se samozřejmě na knize pracuje. Pak odmítne jeden sponzor, či několik – shánějí se další, v létě se zpozdí dodání překladů či redakce, kniha se připravuje graficky, kontroluje, probíhá několik korektur – a je tu prosinec. A to ještě nejsme zdaleka hotovi s vyúčtováním, to následuje hned vzápětí. Křest knížek je pak už jen třešničkou na dortu. Ten je taky potřeba zorganizovat, pozvat hosty, připravit občerstvení, odmoderovat večer, zdokumentovat a vystavit fotky na webu či na facebooku. A to už nemluvíme o distribuci či případném prodeji knih.

Ale stojí to za to! Hotová knížka, když na ní máte svůj podíl, je Vám velmi blízká. Ať už jste autorem, ilustrátorem či „pouhým“ korektorem. Znáte ji už téměř nazpaměť, posuzujete ji kriticky i laskavě, možná si všimnete i zapomenuté chybičky. Je to Vaše kniha, kterou máte rádi a kterou můžete nabízet ke čtení.

Letos vydala knihovna knihy dvě. Oběma je v tomto čísle Světliku věnován prostor. Knička „Chci se vrátit do pohádky“, kterou napsala romská spisovatelka Irena Eliášová, ukazuje, že naše zakořeněné předsudky, které si vůči všem minoritám v sobě pěstujeme, jsou mnohdy velmi neopodstatněné. Ostatně příklad paní Eliášové mluví za vše. Spisovatelka žijící v Mimoni reprezentuje spolu se svou hezkou rodinou příklad člověka, který si je vědom své hodnoty, jde za svým cílem a snaží se udělat svou tvorbou radost nejen svým blízkým, ale i všem lidem v okolí. Její optimismus je nakažlivý!

Dvojazyčná česko-německá antologie „Ploučnické květy“ mapující beletristickou literární tvorbu německých spisovatelů na Českolipsku do roku 1945 vypadá velmi dobře v sousedství svých předchůdkyň. Všechny knihy mají obdobnou grafiku, vazbu, liší se pouze názvem a barvou hřbetu a samozřejmě obsahem. Čtvrtá kniha v edici je už docela úspěch, proslychá se, že snad se chystá i pátá. Ale ten, kdo ví, co práce na knize obnáší, tuší, že v příštím roce to asi nebude. Nezměrná práce sestavovatelů, kteří vytvořením antologie přispěli k tomu, aby se o literárních pracích předchozích obyvatel Libereckého kraje vůbec někdo dozvěděl, bude jistě v budoucnu oceněna, ať už českými či německými badateli, tak těmi, kteří se zkrátka „jen“ zajímají o to, jak tu lidé v minulosti žili.

Stejně jako si vážíme práce knihovníků/knihovnic (také o nich se v tomto Světliku píše), ceníme si i práce spisovatelů a všech, kteří se autorsky či jinak na vzniku knih podílejí. Je to hezká, ale náročná práce, na místě je poděkování těm, kteří knihy píší i těm, kteří knihy čtenářům nabízejí. A protože autoři a sestavovatelé výše zmiňovaných knih jsou členy Kruhu autorů Liberecka – neboli KALu – ráda připomínám úspěšnou celoroční spolupráci Krajské vědecké knihovny s Kruhem autorů Liberecka.

Přeji hodně zdraví a úspěchů knihovníkům i spisovatelům, všem, kteří jsou knihami v srdci zasaženi a kniham fandi!

Šťastný nový rok 2016!
Blanka Konvalinková
ředitelka

Obsah

SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny</i>	<i>2</i>
<i>U jako Učebna</i>	<i>2</i>
<i>Krátce z knihovny.....</i>	<i>3</i>
<i>Digitalizace v KVK v Liberci přesně po roce</i>	<i>5</i>
<i>Akce v knihovně</i>	<i>6</i>
<i>Oblédnutí za Baterkou.....</i>	<i>6</i>
<i>Liberecký Lazebník „frýdlantský“</i>	<i>11</i>
<i>Trochu moc bobkového listu</i>	<i>15</i>
<i>Den poezie.....</i>	<i>16</i>
<i>Chci se vrátit do pohádky</i>	<i>17</i>
<i>Ploučnické květy.....</i>	<i>20</i>
<i>Tvoří knihovnici</i>	<i>21</i>
<i>L. Sýkorová: Píseň ledňáčka</i>	<i>21</i>
<i>Z regionu</i>	<i>21</i>
<i>Cena Knihovník/Knihovnice</i>	
<i>Libereckého kraje roku 2015</i>	<i>21</i>
SVĚT hravých věd	26
<i>Hrajeme si s přírodními zákony... a s píšťalkami</i>	<i>26</i>
SVĚT libereckých autorů.....	27
<i>Tři básníci z chystaného Kalmanachu</i>	<i>27</i>
<i>P. Gehrisch.....</i>	<i>27</i>
<i>T. Džjuba.....</i>	<i>29</i>
<i>S. Džjuba.....</i>	<i>30</i>
<i>M. Vítková: Strom života</i>	<i>32</i>
<i>M. Rejřková: Čarovník</i>	<i>33</i>
SVĚT mladé literatury.....	35
<i>Jitka Hromádková</i>	<i>35</i>
<i>Martin Brokl.....</i>	<i>36</i>
SVĚT Kruhu libereckých autorů.....	37
<i>J. Tichý: Co čte skutečná dáma</i>	<i>37</i>
<i>M. Havlíček: Druhé světy (a jejich smysl).....</i>	<i>37</i>
<i>M. Hrabal: Český básník za oceánem.....</i>	<i>42</i>
<i>O. Hejnic: Milena Herciková – Strípky života</i>	<i>44</i>
SVĚT Kruhu libereckých autorů.....	45
<i>O. Hejnic: Gustav Ginzel stále žije</i>	<i>45</i>
<i>O. Hejnic: Regionální knižní minitrb Varnsdorf.....</i>	<i>46</i>
<i>O. Hejnic: Hana Fousková.....</i>	<i>48</i>

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Jaroslava Starcová, Libor Schiffner [KVK]

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelový tisk.
Tiskárna RUCH s. r. o., www.ruch.cz

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751

Z knihovny

U jako Učebna

Historie počítačové učebny je neoddělitelně spjata s novou budovou knihovny. Přestože v projektu se s ní nepočítalo, prostory se pro ni našly na -4. podlaží, a tak mohla být v roce 2001 vybudována. Zařízení a první počítačové vybavení bylo pořízeno s finanční podporou ve výši 70 % nákladů z dotačního programu Ministerstva kultury ČR VISK 2 (Veřejné informační služby knihoven, podprogram 2 – Mimoškolní vzdělávání knihovníků). Od té doby bylo počítačové vybavení již dvakrát obměněno, poprvé v roce 2007 a naposledy v roce 2013. V současné době se může v učebně vzdělávat 15 posluchačů, k vybavení patří tiskárna a nezbytný dataprojektor. Příjemné zázemí učebny umožňuje připravit pro účastníky malé občerstvení.

Počítačová učebna je běžnému návštěvníkovi knihovny nepřístupná, přesto se jich do ní pěkná řádka mohla podívat při kurzech práce s počítačem pořádaných již řadu let.

Důvěrně známým prostorem je však pro knihovníky všech typů knihoven Libereckého kraje, kteří v ní absolvovali desítky kurzů základů počítačové gramotnosti i nástavbových a specializovaných kurzů zaměřených na využívání informačních technologií v knihovnické praxi.

Kurzy pro knihovníky, na jejichž pořádání přispívá Ministerstvo kultury ČR v rámci zmíněného programu VISK 2, jsou organizovány nepřetržitě od roku 2002. Významnou roli sehrálo v prvních letech zavádění počítačů do knihoven. Pro některé knihovníky

malých obecních knihoven znamenalo první setkání s počítačem a bylo nezbytné zejména v roce 2006, kdy byl realizován projekt internetizace knihoven Libereckého kraje, v jehož rámci získalo 141 knihoven zařízení počítačového pracoviště – stůl, židli, PC a multifunkční tiskárnu. Za 14 let existence učebny tu bylo odučeno více než 2 000 hodin a kurzy prošlo 1 900 účastníků. Náplň kurzů i jejich rozsah se postupně mění, snížil se i jejich počet. Počítačová gramotnost knihovníků se zvýšila, do knihoven nyní nastupují knihovnice/knihovníci, jimž počítač není cizí. Proto se nyní zaměřujeme na inovační kurzy, na seznamování s novinkami,

na specializované semináře týkající se vyhledávání v informačních zdrojích na internetu, knihovníci se zde učí pracovat s automatizovanými knihovními systémy, tvořit vlastní webové stránky, pracovat s fotografiemi, vytvářet propagační materiály a mnoho dalšího.

Vývoj v oblasti informačních technologií a elektronických zdrojů i vývoj knihovnických a informačních služeb je nepředstavitelně rychlý. Proto bude učebna jistě nadále využívána a bude prostorem, který přinese prostřednictvím vzdělaných knihovníků prospěch i uživatelům knihoven.

Jaroslava Starcová

Krátce z knihovny

Doporučujeme ke čtení

V loňském roce jsme začali připravovat nabídku zajímavých knih s názvem **Doporučujeme ke čtení**. Vybíráme pro Vás to nejzajímavější, co jsme četli, a připojujeme též typy od Vás, našich čtenářů. Seznamy jsou k dispozici na webu knihovny a zároveň v tištěné podobě v prostorách Všeobecné knihovny. Nechte se inspirovat.

Šance pro čtenáře zdaleka

Šanci být naším čtenářem mají nově i čtenáři zdaleka, kteří se nemohou fyzicky přijít zaregistrovat a mají

zájem pouze o půjčování e-knih. Připravujeme pro Vás možnost tzv. **vzdálené registrace**. To znamená, že celý proces registrace proběhne online cestou a poštou. Věříme, že v souvislosti s rozšiřující se nabídkou elektronických knih může být tato nabídka pro řadu čtenářů zajímavá. Informace o službě bude v lednu 2016 uveřejněna na webu knihovny v sekci Pro nové čtenáře.

Knihovna na veletrhu EDUCA MYJOB

V říjnu 2015 se naše knihovna představila na veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí **EDUCA MYJOB Liberec 2015**, který každoročně probíhá v Home Credit Areně. Zájemcům o studium na středních

a vysokých školách z celého Libereckého kraje jsme se mohli představit jako důležitý partner pro jejich vzdělávání a osobní rozvoj. Věříme, že se nám to podařilo, a těšíme se na příští ročník, kde určitě nebudeme chybět.

Denní tisk online

Pokud jste si nestihli přečíst denní tisk, nevěste hlavu. Již téměř rok máte prostřednictvím naší knihovny přístup do kolekce **Library Press-Display** nabízející více než 2 000 titulů deníků z celého světa v mnoha jazycích. Logicky je největší zájem o tituly v češtině a slovenštině (např. Lidové noviny, MF Dnes, SME), v popředí se drží také řada titulů v angličtině (např. The Guardian, The Wall Street Journal). Noviny je možné číst online po přihlášení do

Konta čtenáře, a to i v době, kdy je knihovna zavřená.

Nové e-knihy v nabídce knihovny

Nově nabízíme odborné e-knihy ve spolupráci s firmou Flexibooks. Největší podíl těchto e-knih je od nakladatelství Portál, Grada a Fraus. Nespornou výhodou je, že je můžete číst v různých typech zařízení: počítačích, tabletech, telefonech i čtečkách. Podrobné informace naleznete na našem webu v sekci E-knihovna.

Zveme do Hudební knihovny

Všechny milovníky hudby, filmů nebo zvukových knih srdečně zveme do 4. patra do **Hudební knihovny**. Najdete zde nejenom širokou nabídku hudebních nahrávek na CD, ale také noty, zpěvníky, knihy a časopisy s hudební tematikou. Vypůjčené noty si můžete ihned přehrát na digitálním pianu. Velký zájem je o nabídku zvukových knih, které patří k nejpůjčovanějším žánrům. Zároveň stále rozšiřujeme nabídku hudebních programů pro veřejnost. Kromě tradičních pořadů o vážné a populární hudbě nabízíme nové pořady zaměřené na umění – např. v říjnu jsme diskutovali o opere Kouzelná flétna, v listopadu proběhlo velmi povedené inscenované čtení Klicperovy hry Lazebník (frýdlantský), advent jsme přivítali adventním koncertem...

Dana Petřýdesová

Digitalizace v Krajské vědecké knihovně v Liberci přesně po roce

V rámci Projektu „Rozvoj e-Governmentu v Libereckém kraji“ byl digitalizován fond Germanik z Českých zemí, který obsahuje celou řadu dokumentů v německém jazyce, vztahujících se k Libereckému kraji a městu Liberec. Tento fond je v České republice ojedinělý a vypovídá o životě německých obyvatel Liberecka do roku 1945. Dnešní badatelé, studenti, ale i všichni zájemci o historii se díky digitalizaci budou moci seznámit s obsahem publikací jednoduše a s větším komfortem, než tomu bylo doposud. Digitální podoba dokumentů obsahuje kvalitní obrázky, prohledatelné texty a kompletní popisná metadata. Využili jsme možnosti spolupráce s příspěvkovými organizacemi Libereckého kraje (muzei v Liberci, Turnově a České Lípě) a doplnili jsme některé tituly o chybějící ročníky periodik. Takto si může čtenář v naší digitální knihovně Kramerius přímo z pohodlí domova prohlédnout kompletní titul, tj. všechny ročníky, ke kterým měl doposud velmi omezený přístup (ve dvou rozdílných institucích). Digitalizace otvírá možnosti i pro uživatele ze zahraničí, vzdálený přístup je samozřejmostí.

Když jsme v prosinci roku 2014 začali s digitalizací, zdaleka jsme netušili, co to bude obnášet. Práci na přípravě, kompletaci, dodávání na digitalizační pracoviště, stahování a ukládání digitálních kopií, úpravy a opravy již hotových. Před započtím digitalizace se jí zabýval pouze jeden pracovník, a to,

dá se říci, okrajově a nárazově. Se započtím projektu se práce ztrojnásobila, úlohu IT pracovníků k tomu ani nepočítám. A přitom skenování a metadata (popis hotových digitalizátů) pro nás vytvářela firma!

Celkem se podařilo zdigitalizovat kolem jednoho milionu stran. Za rok digitalizace proběhl přechod Krameria na vyšší verzi, uskutečnil se nákup nového serveru, upravila se spousta záznamů v katalogu – to ostatně probíhá doposud a probíhat bude i nadále. Stejně jako se k dokonalosti upravují data v Digitální knihovně Kramerius a postupně se zpřístupňují pro vzdálený přístup. Dnes jsme se dozvěděli, že Kramerius opět (už poněkolikáté) přechází na novou verzi. Věříme, že tato změna přinese pouze zlepšení a žádné problémy.

S pracovníky Krajského úřadu a s firmou Elsynt jsme se 12krát sešli na kontrolních dnech, abychom se navzájem

informovali o postupu prací, děkujeme paní Bronislavě Kopalové za péči o celý projekt.

Víc informací o zdigitalizovaných a zveřejněných dokumentech se dozvíte v příštím čísle Světliku v roce 2016, v článku kolegy Václava Kříčka, který

veškeré odborné práce za knihovnu na tomto projektu koordinoval.

Výsledky našeho společného snažení najdete na adrese: <http://kramerius.kvkl.cz/>

Blanka Konvalinková

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Projekt byl spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Integrovaného operačního programu a z rozpočtu Libereckého kraje.

Akce v knihovně

Ohlédnutí za Baterkou

Je čtvrtek večer a blížíme se s dcerou ke knihovně. Zdátky již vidíme hlouček lidí. Že jsme tu správně, bezpečně poznáváme podle blikajících baterek,

jak natěšení účastníci opakovaně zkoušejí, jestli jim jejich světylko opravdu funguje.

V osm hodin jsme byli pozváni do knihovny (zatím do osvětlené části). Rázem jsme se ocitli v atmosféře vojenského lazaretu a byli „přísně vojensky“ rozděleni do družstev. Každá skupina obdržela mapu knihovny, průkazku pro každého člena, individuální plán cesty a také jednoho knihovníka (to abychom se cestou neztratili). Jen na okraj musím říci, že nebýt této hodné paní, bloudím asi zázemím knihovny dodnes.

Naše cesta vedla místy veřejnými i těmi, do kterých se běžný čtenář nedostane. Atmosféra byla navíc ozvláštněna sporym světlem našich baterek a malých lampiček na jednotlivých staništích, kterých bylo celkem devět.

Címrmanovská přednáška o nálezu hrobu Prokopa Holého

Důstojník z bitvy u Solferina

Děkan Kopsch a žena zemřevší na tyfus po bitvě u Liberce

Polyxena z Lobkovic

Baron von Grünbach

Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic po bitvě na Bílé hoře

Hajný Mikovec a Marta ze hry Němý Bobeš po bitvě u Hradce Králové

Žofie Chotková a František Ferdinand d'Este v Sarajevu

*Kunhuta Uberská
po bitvě na Moravském poli*

*Účastníci Baterky
skládají soutěžní puzzle*

Společné foto účinkujících s účastníky Baterky

Protože tématem večera byly „Slavné prohry“, setkali jsme se například se slavkovským bojištěm, bitvou u Solferina a u Liberce. Ocitli jsme se v době pobělohorské, v první světové válce i spolu se Ctiradem a Šárkou ve válce dívčí, zastihli jsme Kunhutu Uherskou, jak truchlí nad mrtvým manželem Přemyslem Otakarem II. po bitvě na Moravském poli. Vše bylo knihovníky výborně zinscenováno.

Po každé scéně následovala otázka z historie, vážící se k uvedenému tématu či období. Odměnou za správnou odpověď byl dílek skládačky a pro každého z nás na památku razítko do historického čtenářského průkazu. Složit v cíli skládačku s obrázkem z výstavby nové budovy knihovny a případně ještě odpovědět na doplňující otázky za chybějící díly skládačky už byla hračka.

Odměnou pro vítěze byly knížky (jak taky jinak v knihovně) a pro všechny zážitek na dlouhou dobu.

Následovalo ještě malé občerstvení, veselá připomínka výročí knihovny – předání „občanského průkazu“ k patnáctým narozeninám budovy a společné fotografování.

I my dospělí si rádi hrajeme a mám dojem, že v tomto příjemně stráveném čase se bavili stejně dobře účastníci i účinkující a nenápadné poučení příjemnou formou bylo k tomu ještě bonusem. Pečlivá příprava ze strany knihovny tedy rozhodně nebyla zbytečná.

Děkuji za příjemně strávený večer a již teď se těším na další Baterku nebo jinou podobnou akci v knihovně.

Irena Pavlíčková

Liberecký Lazebník „frýdlantský“ v knihovně v pátek třináctého

Václav Kliment Klicpera (23. 11. 1792 Chlumeck nad Cidlinou – 15. 9. 1859 Praha) je typickým příkladem vavříny ověřené osobnosti naší obrozenecké doby, jako jeden z předních tvůrců moderního českého divadla. Tato skutečnost často sama o sobě přináší svému nositeli vavříny nesmrtelnosti, leč někdy se s časem sdělnost díla vytratí, až nakonec zůstanou jen ty, již zcela bezobsažné, vavříny. To není naštěstí případ Klicperův. Ačkoliv nenáleží mezi dramatiky takřkajíc světového kalibru typu Goetheho či Schillera, jeho brilantní komedie a poetický jazyk jsou

stále živé, aniž by je nějaký ikonoopra-
šovač uměle oživoval. Zvláště Hadrián
z Římsů, ale též Rohovín Čterrohý
či Zlý jelen náleží k oblíbeným ku-
sům, ochotnické soubory mnohdy rády
sáhnou po Žižkově meči. Snad jen
pár odborníků však tuší, že mezi řa-
dou komedií a historických her napsal
Klicpera také pozoruhodnou rozsáhlou
pětiaktovou hru, která jakoby rozkro-
čena mezi vážným dramatem a kome-
dií oživuje realie zdejšího kraje doby
pobělohorské. Nese název Lazebník
a zpracovává pro 19. století obecně ne

příliš známý konflikt někdejšího frýd-
lantského pána Kryštofa z Redernu
a vévody generalissima Valdštejna. Na
této Klicperově hře překvapí, že ved-
le uvedených velmožů tu ožívají i dal-
ší postavy regionální historie té doby,
a člověka přinejmenším udiví, kde se

s nimi vůbec mohl autor hry seznámit.
Kupříkladu zásadní roli v této Klicpe-
rově hře hraje skutečný dopis z roku
1625 adresovaný vévodou frýdlantské-
mu správci Davidu Hainovi, obsahující
informace o pohybu Kryštofa z Reder-
nu na Frýdlantsku. Tento dopis je ve
hře Klicperou přímo ocitován: „Takřka
každodenně zprávy ke mně docházejí,
že lehkovážný Roedern v tamější krajině
se potuluje a lid Fridlantský všelijaký-
mi záludami nepokojí a rozněcuje – aby
se na Fridlantsku, jakož i na Liberec-
ku rozhlásilo, že deset tisíc zlatých pe-
něž se vyplátí, kdo ho buď živého aneb
mrtvého vydá, a mi jedenkaždý svou
ctí, svým statkem, i živobytím propad-
ne, kdo z nejmenšího srozumění s tím
zrádce bude překonán...“ Stejně tak
je zajímavý autorův výklad charakte-
ristik oněch reálných historických po-
stav. Valdštejn je Klicperou vyličen jako
pravý vladař – muž nadhledu, tvrdý, ale
pln blahosklonné velkorysosti, jemuž
prostě patří doba. Ovšem ani Redern
není vyličen jako desperádský kacířský
zlosyn, spíš jako útrapami stíhaný muž,
který si to za „luteránské kacířství“ Re-
dernů odnese za celý rod...

Zásluhou historika Milana Svobody
z katedry historie TUL, který se sou-
stavně zabývá rodem Redernů a tedy
i jeho literárně-uměleckým reflexím,
byl Klicperův Lazebník „frýdlantský“
znovu „objeven“ v souborném vydání:
„Spisy výtečných českých básníků no-
vověkých. Část čtvrtá. Spisy Václ. Klim.
Klicpery. VI Nákladem kněhkupectví:
I. L. Kober 1863.“ A dostal se do ru-
kou nám, libereckým knihovníkům.
Zájem o dílo vyústil v inscenované čte-
ní, za účasti loutkového divadla (Ruda

Krause a jeho „Krausebaude“), hudebního doprovodu (Věra Landsmanová – flétna, Anna Landsmanová – historická harfa a Pavel Jirásek – fagot) a kolegiální účasti členů dalších institucí a spolků. Ačkoliv jsme pro potřeby našeho inscenování museli hru značně krátit, výsledkem byl velmi poetický večer v pátek 13. 11., v němž ožívala

archaická krása obrozené češtiny, poetika Klicperova rukopisu i nostalgie z časů dávno minulých. Není tedy divu, že většina účinkujících „liberecké“ verze „frýdlantského“ Lazebníka uvítala naději, že bychom si toto pozoruhodné dílo naší literárně-dramatické minulosti mohli v dohledné době opět „stříhnout“... :-)

Lazebník – osoby, obsazení [naší liberecké verze]:

Kryštof z Redernu – Milan Svoboda (*Katedra historie TUL*)

Albrecht z Valdštejna – Jiří Novák (*Národní knihovna ČR*)

Ambrož Fechner, rektor latinských škol – Jan Rucz (*Sdružení historiků ČR reg. pobočka Liberec*)

Viktorin Bergmann, lazebník – Jiří Bartoš Sturz (*KVK*)

Kordula, Viktorinova matka – Kateřina Trojanová (*KVK a knihovní divadelní spolek V.O.R.E.L.*)

David Hain z Löventhalu, frýdlantský správce – Ondřej Smolík (*OA Liberec*)

Setník Milakovič a Řítmistr Neumann – Jakub Landsmann (*Musica Viva Liberec*)

Lazebník – stručný obsah děje:

Viktorin Bergmann je mladý lazebník ze slezské Zlaté, který zásluhou štědré podpory někdejšího pána kraje Kryštofa z Redernu mohl nastoupit studia medicíny. Vichřice dějin však mocně zadula a hochův chleboďárce byl porážkou stavovské revolty zbaven majetku a odvanut do emigrace. Frýdlantské domini-um získalo nového pána Albrechta z Valdštejna. Viktorin bez další podpory nedostudoval a počal se z nouze věnovat lazebnictví. To ovšem zdaleka nebylo tak důstojným povoláním, aby se mohl ucházet o ruku milované Veroniky, dcery pedantského rektora latinských škol, Ambrože Fechnera. S ním měl navíc Viktorin nepřímou potyčku, kvůli banální gramatické chybě v latině. Zklamáný, ale

rozhodnutý bojovat odchází do Jičína, sídelního Valdštejnova města, hlásit se snad v předtuše nové naděje do služeb vévody, což se mu skutečně podaří. Záhy je pověřen úkolem předat dopis frýdlantskému hejtmanu Davidu Hainovi. Dozvídá se, že vévoda Valdštejn v dopise Haina upozorňuje na někdejšího Pána z Redernu, jež se potuluje v převlečení krajem a štve poddané proti němu. Vévoda slíbil odměnu tomu, kdo Rederna přivede živého či mrtvého. Každý, kdo by se s ním byl jen setkal, je povinován tuto skutečnost neprodleně hlásit. Viktorin, kdysi redernovský poddaný, nyní však již vévodův služebník netuší, že se má s někdejším pánem sám brzy setkat. Kryštof se totiž vrací v utajení do vlasti, aby si vyzdvihl ukrytý malý poklad, který by mu v emigraci

alespoň zajistil lepší živobytí. Redernovi zde poskytne útočiště sama Viktorinova matka, která se cítí být někdejší vrchnosti zavázána. Viktorin se po setkání s Kryštofem dostává do těžkého morálního dilematu. Zradit dřívějšího pána, jemuž přísahal a od něhož přijal mnoho dobrého, či současného vévodu frýdlantského, který jej vzal do služeb a zavázal novou věrností? Po návratu do Jičína volí riskantní, ale nejčestnější řešení. Svěří vévodovi skutečnost, že se s Redernem setkal a „nechal jej být“, čímž neuposlechnul rozkazu. Valdštejn tím zprvu zcela rozlítl, aby si však záhy uvědomil, že ve Viktorinovi získal do služeb morálního člověka pevných zásad, jehož čistota v jednání je navíc podtržena touhou po milované dívce. Valdštejn nechá posléze Viktorina v Praze dostudovat a vyvolí si jej dokonce za svého osobního „životního“ lékaře. Krátký čas na to Valdštejn přibude s vojskem do slezské Zlaté. Město je přímlovou vévodova lékaře ušetřeno plundrování. K překvapení všech se vévoda zastaví

v domě rektora Fechnera. Když pak zde udiveným přihlížejícím sdělí, že sám je někdejším Fechnerovým „nehodným“ žákem v latině, překvapení nebere konce. „Prohlásil jste tehdy,“ praví Valdštejn Fechnerovi, „že stanu-li se kdy váženým člověkem, budete se u mne hlásit co dvorní šasek. Tato funkce jest u mne právě uvolněna...“ Ve Fechnerovi by se „krve nedořezal“ a překvapení pokračuje, když mu vévoda „představí“ svého osobního lékaře, který se uchází o jeho dceru. Podmínkou vévody je, že Fechner dá svou dceru Viktorinovi, jinak se stane Valdštejnovým šaškem. Fechner rád souhlasí, neboť Viktorin Bergmann již není obyčejným lazebníkem, ale především, nic není pro důstojné pány Fechnerova ražení více ponižujícím, než veřejný posměch. Veronika se šťastna vrhne do náruče milovaného muže, škarohlíd je potrestán, Valdštejn projeví aristokratickou velkorysost a všichni (až na Rederna, který je prostě už mimo hru) jsou šťastni...

Jiří Bartoš Sturz

Trochu moc bobkového listu Pozvánka na lednové divadelní představení

Když před patnácti lety probíhaly ceremonie předávání nové budovy knihovny, bylo pro knihovníky připraveno divadelní představení Limonádový Joe v podání ochotnického divadelního spolku V.O.R.E.L. Po dvou letech

vystoupil spolek s dalším kusem Cantervillské strašidlo. Nyní amatéři nastudovali další hru, a sice Trochu moc bobkového listu. Jejimi autory jsou Wolfgang Kohlhaase a Rita Zimmerová a je známa spíše pod titulem Ryba ve

čtyřech. Hra měla premiéru 12. května 2015 a nyní se vrací v repríze, která bude uvedena 19. ledna 2016.

Tři neprovdané sestry. Karolína vládne domu i rodinnému pivovaru s průšáčkou bezcitností, která odpudila všechny muže. Cecílie marně vyhlíží jakéhosi vojáka, s nímž ji kdysi pojila záliba v sadomasochismu, a každý další adept by musel hrát jeho roli. Klementýna se neprovdala proto, že je nejmladší a má na to ještě dost času. Z těch tří jsou teď dámy v letech a v pohodlné kleci iluzí. Nikdy z ní nemusely vystoupit. Mají totiž Rudolfa. Věrného sluhu, který vaří, pere, uklízí, přitakává a s každou z nich bez vědomí ostatních udržuje

milostný poměr. Jenže také kašle, sípá, ztrácí se před očima a co víc – chce se ztratit úplně! Umožní mu zaměstnavatelky odejít a užít si apanáž od jedné každé z nich?

Ochotnický spolek V.O.R.E.L. (Velkolepé originální retrospektivní eklektické lapidárium) vznikl v roce 1997 a věnuje se tvorbě živých obrazů, má však za sebou již zmíněné divadelní kusy, pravidelně se účastní knihovnických akcí S baterkou do knihovny a nejnámější je patrně živým obrazem Oživlý Betlém, který se vždy koná na Zlatou neděli před libereckou radnicí.

KT a Oskar

Den poezie

Večer plný poezie uspořádala Krajská vědecká knihovna v Liberci. V prostorách místní kavárny tak 18. listopadu 2015 došlo k opětovnému vyvrácení mýtu, že tento druh umění vymírá nebo je snad už mrtev dočista.

Pozvánka na kulturní sešlost slibovala hojnou účast autorů. Fyzicky přítomní byli všichni, tedy až na Karla Hynka Máchu, který zde z pochopitelných

důvodů působil pouze zprostředkovaně. Právě za účelem vyjádření pocty jeho poezii bylo setkání uspořádáno. Tohoto úkolu se zhostil básník a historik Marek Sekyra, který, jak sám prozradil, udržuje s Máchou dlouhodobý platonický vztah. Jakožto znalec uměleckých textů a života uvedl na pravou míru některé z mýtů a polopравd, kterými je osobnost jednoho z našich nejvýznamnějších spisovatelů opředená. Spolu s esejistou a básníkem Stanislavem Kubínem poodhalil nejednu pikantnost ze života umělce.

Ke slovu se ovšem dostala také vlastní tvorba obou jmenovaných. Kubín představil svoji nejnovější knihu Dopisy člověku Nathanielovi, Sekyra před-

nesl skladbu Evangelium podle Lukáše a Marka. Jeho verše podkresloval kontrabas, za který si stoupl Lukáš Fogl. Tóny, střídající různé ladění od veselého, přes smutné až po (záměrně) falešné, výtečně rezonovaly s atmosférou básní a ještě více podtrhovaly živou recitaci.

Jednotlivé pasáže programu byly prokládány vystupem hudebníků souboru Musica Viva, Anny Landsmannové a Pavla Jiráska. Kombinace flétny a harfy působila velmi poetickým dojmem. Co více si k poezii přát?

Večerem posluchače provázel Jiří Bartoloměj Sturz a svatomartinské víno.

Monika Pospíšilová

„CHCI SE VRÁTIT DO POHÁDKY“

Irena Eliášová

V letošním roce naše knihovna „pomohla na svět“ nové knížce romské autorky Ireny Eliášové. Kniha určená dětem obsahuje dvě pohádky: Bělko Nadaral a Kuře Kolumbus. Zdobí ji

veselé a vkusné ilustrace Marka Štěpána.

Irena Eliášová v roce 2008 napsala oceňovanou knížku Naše osada, ve které vylíčila částečně autobiograficky život romské rodiny v malé slovenské vesnici a v postavě Gužky se vrátila ke svému dětství. Knihu

vydala Krajská vědecká knihovna v Liberci a díky vzájemné šťastné spolupráci s paní Irenou Eliášovou proběhlo několik čtení v knihovnách (v Liberci, Mimoní i v Praze). Paní Eliášová se zapojila do mnoha akcí zaměřených proti předsudkům, zejména se stala jednou z „knih“ Živé knihovny, v tomto projektu si s ní mohli žáci i studenti popovídat o tom, jaké je to být příslušníkem minority. Po vydání knihy Naše osada se paní Irena Eliášová stala členkou libereckého Kruhu autorů Liberecka, pravidelně se účastní literárních pořadů KALu, její tvorba je představována v ročníce spisovatelů KALu se jménem Kalmanach, přispívá i do knihovnického časopisu Světlik. Paní

nové knihy

Elišková je výjimečná osobnost. Svým životem, životními názory, svou schopností psát oslovuje jak romské, tak i neromské děti. Je příkladem pro mladou generaci Romů, je příkladem i pro majoritu. Je to čestný, poctivý člověk. Romských autorů a autorek není v České republice mnoho, a těch, kteří by svou tvorbu věnovali dětem, vlastně pramálo. A vliv autorky na dětskou představivost, fantazii a rozvoj osobnosti je podstatný.

Vydání knihy finančně podpořilo Ministerstvo kultury ČR a Statutární město Liberec. Poděkování patří Marku Sekyrově a Katce Šidlované za jazykovou korekturu a Janě Meixnerové za grafickou úpravu a přípravu knihy k tisku.

Bélko Nadaral

Bélko je nejmladší, jedenácté dítě muzikanta Nadarala, žije s rodiči v romské osadě a jednoho dne se stane, že z celého světa zmizí noty a akordy. Malý Bélko se na radu čarodějnice musí vydat do země neživých,

aby překonal čaroděje Brufóra a noty zpátky lidem přinesl. V zemi neživých překonává různé nástrahy, ale pomáhají mu různí tvorové, setká se se svým dědečkem a nakonec opravdu svůj úkol splní a noty zpět lidem přinese. V poetické pohádce s prvky fantasy je vyjádřena láska Romů k hudbě, jejich umění hrát na jakékoli nástroje, ovšem přednost je dávana houslím.

Kuře Kolumbus

V druhé pohádce se kuře z obyčejného dvorku dostane jako cestovatel do světa a setká se s mnoha dobrodružstvími. Vymyslí si jméno po slavném cestovateli a jinak už si neřekne, než Kuře Kolumbus. Kuře by rádo objevilo zemi, která by byla pro zvířátka rájem. Po cestě potkáva žábu Kláru, veverku Hnědé ouško a dokonce se mu podaří s pomocí orla – pilota Kuby – vzlétnout. Poté, co kuře Kolumbus procestovalo půlku světa, zastesklo se mu po rodném dvorku a vrací se zpět.

Blanka Konvalinková

Ostrov Neznám

ukázka z knihy „Chci se vrátit do pohádky“ (část šestá)

Náš malý cestovatel kuře Kolumbus přistál na hřbetě velryby. Rozhlíží se, všude kolem jen moře, samá voda. Má strach se zeptat a promluvit na podivné zvíře, které ho s klidem nese po širém moři.

Dodá si odvahu a zeptá se.

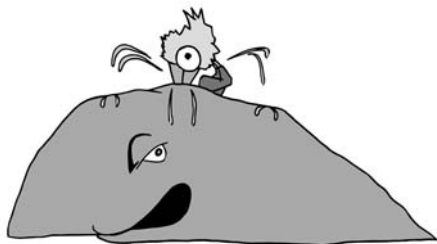
„Prosím, kdo jsi?“

„To se ptáš mě?“

„Ano, nesníš mě?“

„Ale, kdepak! Jen bych si zašpinila svou krásnou hubu a kartáček nemám, ba ani pastu.

Jsem velryba Viola a jsem moc hodná, to je moje prokletí.“

„To mě těší, Violo, jak se zachráním? Já neumím plavat, utopím se.“

„Neutopíš se, kuřátko, neboj se. Já jsem od toho, abych chránila a pomáhala.“

Kuře se malinko uklidnilo, ale hned si vzpomnělo na přátele a rozplakalo se.

„Violo, moji přátelé jsou ve vzduchu a já na moři. Co budu bez nich dělat? Jak najdu zaslíbenou zemi?“ řeklo a znova se pustilo do velkého pláče.

„Neplač, kuře, pokud jsou to tvoji přátelé, jak říkáš – nenechají tě tu dlouho.“

„Ale ty nevíš, že pilot Kuba bojuje s nepřítelem. Nevím, jak to skončí.“

„Znám Kubu, je to velký bojovník. Zajisté boj vyhraje a určitě si pro tebe přijde, věř mi.“

Jen co to velryba Viola dořekla, z nebe se řítí velkou rychlostí orel a přímo na velrybu.

Do zobáku popadl kuře a vznesl se k oblakům.

Kuře v poslední chvíli stačilo jen zavolat.

„Na shledanou, hodná velrybo!“

„Na shledanou a šťastný let,“ zvolala hodná velryba a vesele odplavala dál do moře.

Pilot Kuba letí rychle a pomalu usadí kuře. Neodpustí si poznámku. A má pravdu!

„Říkal jsem, že budou problémy, já to říkal.“

Přátelé byli nadmíru spokojeni, že je kuře opět s nimi.

Veverka Hnědé ouško se slzami v očích řekla kuřeti:

„Už nikdy v budoucnu nemávej křídly, když jsme ve vzduchu. Je ti to jasné? Co bychom bez tebe dělali? Ty jsi ještě malé a neznáš svět, nevíš, jak to ve světě chodí, a proto nás starší musíš poslouchat!“

„To už se nebude opakovat,“ řeklo kuře a už ani nepromluvílo.

Let už probíhal klidně. Naši přátelé se blížili k cíli, i když nastaly jisté problémy. Kuba pilot má poraněné křídlo a nemůže nabrat takovou výšku, aby mohl letět na určené místo.

Letuška orlice Jarmilka oznamovala cestujícím:

„Vážení cestující, bohužel musíme přistát, připoutejte se, prosím. Náš pilot je zraněn a není možné absolvovat delší let. Děkuji za pochopení.“

Kuře se zklamaně dívá dolů. Počítalo, že poletí do Ameriky, ale dole pod nimi je jen malý ostrov a oni míří přímo k němu. Žádné honosné domy, ani Hollywood, jen zeleň – pustý ostrov.

Pilot Kuba přistál, orlice šla ihned k němu a začala ho ošetřovat. Kuře a přátelé sestoupili a začali se rozhlížet. Nic, jen samá zeleň a zvláštní stromy, příroda kuřeti neznámá.

„Jak tu budeme existovat? Co budeme objevovat? A jak se vůbec tento ostrov jmenuje?“

„Nikdy jsem tu nebyl,“ řekl pilot Kuba, „neznám to tu.“

„Bude to ostrov NEZNÁM,“ řeklo kuře Kolumbus, „pojmenuji ho Neznám, souhlasíte, přátelé?“

„Jak řekneš, Kolumbe,“ odpověděli najednou...

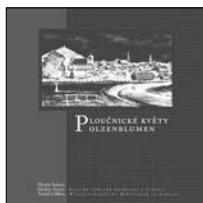

PLOUČNICKÉ KVĚTY

Marek Sekyra, Otokar Simm

Tomáš Cidlina

nové knihy

Představení česko-německé antologie, která seznamuje čtenáře se šestačtyřiceti německy píšícími předválečnými autory narozenými v České Lípě, na Mimoňsku, Zákupsku, Dokesku, Zahraděcku, Stvolíněcku, Žandovsku a Hornopolicku, se v knihovně uskutečnilo 15. prosince. Jedná se již o čtvrtou antologii a druhou knihu vydanou v letošním roce Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci.

Anton Mattauch

JAK SI ODVYKL ŠŇUPÁNÍ

ukázka z knihy „Ploučnické květy“

„Ty, stará, co v týhle kávě
bylo, jak jsem vypil právě? –
Ač smrděla jak deset čertů,
vyzunk jsem ji, však konec žertů. –
Ne, abys mi teďka lhala,
cos tam všechno namíchala. –
V břichu mi kručí, bublá, asi
mi pukne, jak mi to v něm kvasí,
jako bych byl máselnice –
sakra, ptám se do třetice!“
Ona křičí: „S hádkami přestaň hned, –
kdoví, co jsi kde zase sněd,
rozhodně tvoje kručení
z tohoto kafe, věř, není.

Dala jsem tam, ty palice,
cikorku z týhle krabice.“
„Dej to sem,“ řvu, „mě trefi šlak!
To je přeci můj šňuptabák.“
Byla paf a pak ji popad vztek
a křičela, div jsem neutek:
„Dát na polici s hrncema
jej, kouska rozumu nemá!
Proč na to píší všechno česky?
Má tajné to být? Marné stesky.“
Vyšlo kafe bez otálení
brzičko zas na světlo denní. –

Tvoří knihovníci

Ludmila Sýkorová – Píseň ledňáčka

Zpíval mi ledňáček na řece Dyji. O létu, bezpečí úkrytů, tajemství břehů, o modrém mžiknutí času mi zazpíval. Chladivý smutek si na mne sáh tou plavbou po řece Dyji.

Co ses to rozhodla, děvenko. Opustit to, co tě těšilo a dávalo smysl zbytku vyměřeného času. Odejít od knih, opustit a přenechat svůj úděl jiným rukám.

Do tvé řeky, ledňáčku, házím všechnu tíži povinností, zodpovědnosti i neúprosný kalendář. Odplouvám těšit své nejistoty u jiných břehů. K volnosti mířím.

Děvenko bláhová, do prázdnoty mizíš. Přízemní svoboda bez obsahu, směšná pohoda stárí.

Ledňáčku, zazpívej ještě o touze, o naději. Zazpívej o jiných světech, které se pro mne v dálkách chvějí.

Děvenko, ledňáček nezpívá, píská si.

Budu si pískat!

PhDr. LUDMILA SÝKOROVÁ pracovala 37 let v Městské knihovně Cvikov, práci ve zdejší knihovně věnovala celý svůj profesní život, díky její iniciativě vznikl Klub Labyrint a knihovna ve Cvikově se stala významnou cvikovskou institucí a nedílnou

součástí kulturního života města. Za svou celoživotní práci byla paní Sýkorová nominována na cenu Knihovník/Knihovnice Libereckého kraje v kategorii Celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji.

Z regionu

Cena Knihovník/Knihovnice Libereckého kraje roku 2015

Regionální organizace Svazu knihovníků a informačních pracovníků Libereckého kraje již počtvrté udělovala ocenění nejlepším knihovnicím/knihovníkům, kteří v uplynulém období dosáhli výjimečných výsledků v knihov-

nách Libereckého kraje, realizovali zajímavou aktivitu nebo se trvale věnovali činnostem, které přispěly k rozvoji obce nebo knihovnictví samotného. Cílem a smyslem tohoto projektu je upozornit veřejnost na osobnosti, které

za těmito aktivitami stojí, a poděkovat jim za jejich práci. Soutěž byla opět vyhlášena ve dvou kategoriích – **Knihovník/Knihovnice roku** a **Celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji**. Rovněž i letos byla cena vyhlášena a udělena **pod záštitou náměstkyně hejtmana Libereckého kraje pro řízení cestovního ruchu, památkové péče a kultury PhDr. Hany Maierové**. Návrhy zasílali především knihovníci, nechyběly ani hlasy starostů jednotlivých obcí, kteří ukázali, že si dobré práce v knihovnách váží.

Nominována byla Beata Ceová (Místní knihovna Dlouhý Most), Dagmar Helšusová (Krajská vědecká knihovna v Liberci), Jindřiška Hejdová (Místní knihovna Stvolínky), Vlasta Klingerová (Místní lidová knihovna Radčice), Zdena Lédlová (Městská knihovny Lučany nad Nisou), Eva Machonská (bývalá vedoucí knihovny v Krajské nemocnici v Liberci, nyní knihovnice v důchodu), Jana Martinková (Místní knihovna

Bukovina u Čisté), Lenka Opluštilová (Městská knihovna Antonína Marka Turnov – pobočka Malý Rohozec), Jiřina Tomšová (Místní knihovna Svojkov), Anna Větrovcová (Místní knihovna Mřičná), Mgr. Libuše Prokopová (Městská knihovna Osečná), Iva Slámová (Krajská vědecká knihovna v Liberci) a PhDr. Ludmila Sýkorová (Městská knihovna Cvikov).

Rozhodování členů regionálního výboru SKIP nebylo jednoduché. Každý z nominovaných vnesl do života obce či města velké úsilí, nové nápady, přispěl ke kulturnímu a společenskému životu či k rozvoji a dobrému jménu mateřské instituce. Je těžké porovnat činnost ve větších a malých knihovnách, kde jsou podmínky a možnosti rozdílné. Regionální výbor proto i v letošním roce udělil ocenění za celoživotní přínos v knihovnictví v Libereckém kraji dvěma osobnostem, které reprezentují dvě kategorie knihoven, knihovny s profesionálním knihovníkem (obvykle knihovny městské) a knihov-

ny s neprofesionálním knihovníkem (knihovny v obcích).

Na setkání knihovníků Libereckého kraje, které proběhlo ve velkém sále Krajské vědecké knihovny v Liberci dne 8. 12. 2015 za účasti zástupců Krajského úřadu Libereckého kraje a široké knihovnické veřejnosti, předal vedoucí odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu PhDr. René Brož, ředitelka KVK v Liberci Mgr. Blanka Konvalinková a předsedkyně SKIP Libereckého kraje PhDr. Dana Kroulíková tuto cenu paní Jiřině Tomšové z Místní knihovny Svojkov a paní Dagmar Helšusové z Krajské vědecké knihovny v Liberci. Nositelkou Ceny Knihovnice Libereckého kraje roku 2015 se stala paní Iva Slámová z Krajské vědecké knihovny v Liberci.

Velké uznání a poděkování za obětavou práci, která je v dnešní společnosti velice potřebná, si nepochybně zaslouží všichni nominovaní.

JIŘINA TOMŠOVÁ

Místní knihovna Svojkov

Knihovnice roku 2015 za celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji (neprofesionální knihovny):

Paní Jiřina Tomšová se o neprofesionální knihovnu ve Svojkově začala starat v roce 1962, kdy do této obce přišla jako učitelka na základní školu. V knihovně pracuje již 53 let a patří tak k nejdéle aktivním knihovnicím Českolipska, které se knihovnictvím věnují ve svém volném čase a většinou bez ohledu na finanční ohodnocení. Paní

Tomšová dokázala dlouhodobě udržet činnost knihovny na vysoké úrovni a dostala za to v minulosti i několik ocenění. O práci knihovny si vede zajímavou kroniku, která vypovídá nejen o historii místní knihovny, ale i o dění v obci Svojkov. Knihovna pod jejím vedením byla vždy kulturním centrem a v tak malé obci jedinou pravidelně pracující kulturní institucí, kde se občané schází na výstavy, předčítání, vítání občánků, srazy absolventů místní

školy, výtvarné dílny ale v první řadě, kde si půjčují knihy kvůli vzdělání i zábavě. Svou pozornost věnuje nejen knihovně, ale vždy i celkovému dění v obci. Ráda fotografuje, její fotografie zdobí interiér budovy obecního úřadu a knihovny, dokumentují život v obci i na webových stránkách. Knihovnu ve Svojkově vždy vedla velmi pečlivě, ale nejvíce si však ceníme toho, že paní Tomšová svým laskavým přístupem

vychovala několik generací čtenářů a přispěla ke kulturnímu životu a komunitnímu rozvoji obce. Další informace na adrese www.svojkov.knihovna.info a <http://svojkov.sweb.cz/>.

DAGMAR HELŠUSOVÁ

Krajská vědecká knihovna v Liberci

Knihovnice roku 2015 za celoživotní přínos knihovnictví v Libereckém kraji (profesionální knihovny):

Dagmar Helšusová získala ocenění za celoživotní práci na podporu dětského čtenářství – mj. je zakladatelkou Literárního klubu při KVK, zakladatelkou literární soutěže Máj – měsíc poezie, zakladatelkou v celorepublikovém i v evropském měřítku ojedinělé akce Veletrhu dětské knihy, v jehož realizaci pokračuje i po odchodu do penze, a s ním související konference Součas-

nost literatury pro děti a mládež. Je autorkou projektu Děti čtou nevidomým dětem, v rámci kterého se každoročně vydávají audioknihy pro nevidomé a slabozraké děti. Nominaci podala právě Knihovna pro děti a mládež Krajské vědecké knihovny v Liberci, která na stále živé projekty Dagmar Helšusové navazuje ve své každodenní praxi.

IVA SLÁMOVÁ

Krajská vědecká knihovna v Liberci, vedoucí Oddělení služeb knihovnám Liberecka

Knihovnice roku 2015 Libereckého kraje

Iva Slámová získala titul roku 2015 za přípravu a realizaci projektu zavedení automatizovaného knihovního systému Clavius REKS pro 44 knihoven libereckého okresu a tvorbu webových stránek knihoven.

Na konci roku 2013 paní Iva Slámová na základě rozhodnutí vedení KVK v Liberci s podporou Libereckého kraje připravila v extrémně krátkém čase žádost do programu VISK 3 na zapojení většiny obecních knihoven Liberecka do systému Clavius REKS (s využitím licencí, které již obce měly pro své knihovny zakoupeny). Již zpracování projektu byla náročná činnost, spočívající v celé řadě intenzivních jednání se zřizovateli knihoven, knihovnicemi a knihovníky, s firmou LANius. Projekt byl úspěšný a na jeho základě KVK v Liberci získala více než půlmilionovou dotaci na pořízení techniky a programového vybavení na zavedení systému. Stejným důvodem pro nominaci na ocenění však není zpracování projektu, nýbrž mimořádné úsilí věnované jeho realizaci, která započala na podzim roku 2014 a probíhala v průběhu celého roku 2015. Nyní se chýlí ke svému závěru, do systému je zapojena většina ze 44 knihoven, které tak získaly on-line katalogy přístupné 24 hodin denně, 7 dní v týdnu, knihovnicím/knihovníkům se zjednodušila administrativa týkající se evidence a revize knihovního fondu i výpůjčního procesu, vznikl souborný katalog knihoven Liberecka (<http://reks.kvkl.cz/katalog/skat/baze.htm>) a katalog výměnného fondu. I knihovny malých obcí tak mohou poskytovat služby na úrovni 21. století.

V průběhu implementace systému bylo nutné řešit řadu neočekávaných komplikací souvisejících zejména se skutečností, že samotná KVK v Liberci využívá jiný knihovní program. Ve spolupráci (která nebyla vždy bez třecích

ploch) s firmou LANius, oddělením IT, externím správcem systému Clavius REKS a samozřejmě s kolegy z oddělení služeb knihovnám Liberecka byly komplikace postupně odstraňovány. Pro Ivu Slámovou, která stála ve středu dění, to znamenalo mimořádné pracovní i psychické vypětí. Je třeba dodat, že k úspěšnému završení projektu bylo vedle výše uvedeného nutné absolvovat spoustu dalších jednání s představiteli obcí (uzavření smluv se zapojenými obcemi), s knihovnicemi, jejich proškolení a zaučování v obsluze systému...

Vedle zprovoznění systému Clavius REKS si paní Slámová dala za cíl, aby všechny knihovny prezentovaly svou činnost – a své on-line katalogy – na vlastních webových stránkách. V průběhu roku 2015 více než 30 knihovnám, které weby neměly (nebo měly zastaralé a nevyhovující), připravila a obsahově naplnila webové stránky na základě šablon Webovky.knihovna.cz. Nadále zajišťuje aktuálnost většiny z nich, dokud se knihovnice/knihovníci nenaučí stránky sami spravovat.

V současné době paní Slámová připravuje žádost o dotaci na podporu zapojení zbývajících knihoven do systému Clavius REKS z programu VISK 3 na rok 2016. Pokud se jí podaří přesvědčit představitele posledních 9 obcí a projekt bude podpořen, budou všechny neprofesionální (+ 2 profesionální) knihovny Liberecka zapojeny do kooperativního systému Clavius REKS. **GRATULUJEME** Ivě Slámové i celému mimořádnému projektu Krajské knihovny!

Dana Kroulíková

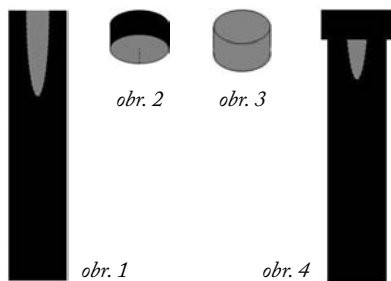
Hrajeme si s přírodními zákony... a s píšťalkami

V sobotu 21. listopadu dopoledne se ve velkém sále knihovny uskutečnila tradiční akce HRAJEME SI S PŘÍRODNÍMI ZÁKONY. Nadšení učitelé fyziky, chemie a matematiky a jejich přátelé připravili pro děti a jejich rodiče a prarodiče (kterých se během 3 hodin trvání akce vystřídal v sále na dvě stě) desítky hravých aktivit – jako třeba sestavování elektrických obvodů, vyrábění ozdobných geometrických objektů z papíru, experimentování se škrobem, matematické hlavolamy, objevování principů hudebních nástrojů a mnoho dalšího.

Mimo jiné se vyráběly píšťalky z malých plastových trubiček, kterých máme v knihovně plno, zůstávají nám totiž po vypotřebovaných roličkách papírů k tištění stvrzenek.

Kdo na akci nebyl, může si takovou píšťalku celkem snadno zhotovit sám, přesněji řečeno raději s pomocí rodičů nebo jiných dospělých. A jak? Vezme se trubička a ostrým nožem (ideálně odlamovacím) se do ní vyřízne zobec budoucí píšťalky (*obr. 1*). Z jiné trubičky se odřízne prstenec vysoký asi 0,5 cm a na jednom místě se přeřízne (*obr. 2*). Z dřevěné tyče o průměru 16–17 mm odřízneme špalíček, který bude právě tak vysoký jako prstenec (*obr. 3*). Pomocí oboustranné lepicí pásky (nebo jakýmkoli jiným vhodným způsobem) vlepíme špalíček do trubičky a zobec překryjeme prstencem (*obr. 4*). Vznikne úzká štěrbina, kterou bude k zobci

proudit vzduch. O zobec se bude proud vzduchu rozrážet za vzniku miniaturních vírů. Víry rozechvějí sloupec

vzduchu v trubičce a my uslyšíme tón, jehož výška závisí na výšce vzduchového sloupce. Aby byl tón hlubší, můžeme píšťalku prodloužit přilepením dalších trubiček.

Když bude píšťalka hodně dlouhá, můžeme zkusit zajímavý pokus: foukneme silněji, a ozve se vyšší tón než při slabém fouknutí. Foukneme ještě silněji, a ozve se ještě vyšší tón. Vysvětlení není úplně jednoduché, jde o vyšší harmonické (aliquotní) tóny. Takovým Bezdičkovým píšťalám se říká koncovky a jsou to menší sestry známých fujar, užívaných lidovými hudebníky na Valašsku či na Slovensku.

Zbývá poslední věc – kde vzít trubičky na výrobu píšťalek popsáným způsobem? Přijďte si o ně říct do Knihovny pro děti a mládež.

Zdeněk Rakušan

Tři básníci z chystaného Kalmanachu

Peter Gehrish
Tetana Dzjuba
Serhij Dzjuba

Peter Gehrish

.....

CANTERVILLE

Strašidlo
ještě bloudí
po knihovně
Zářící pleš
ale
originální duch
rodiny
Otis
Za blyskotavých ranních červánků
objeví se vyčouhlý
a utrápený duch
Jako červený rubín
nebo zardoušený
kojenec
Na zběsilý puls
zklidňující prostředky
po vaše lordstvo:
medaile a řetězy
Dokud řinčí
na schodišti
v ledové věži
je zima v Canterville
Teprve když rozkveté mandloň
stěny ustoupí

KRAJINA STROMŮ

Rameny
Dotknuty
Jilmy které svými stíny
Vstoupily na medem oplozené
Pole

Ptáš se Bylo to vždy?
Slyšíš
Klouzat chmýří
Cítíš
Do pádu slepě zapletené setkání
Pod rozkmitem světla

Život zamýšlený
Jako opojný každodenní sen
Vinice a bezcílnost

Hlasy mezi počátkem
A uvědoměním
Že nás Hypnos drží v objetí

Vytoužené poznání
Ale Eurydika zemřela

EURYDIKA / ORFEUS

Usrkávali jsme kapky slunce
Jedli zakázané
Ovoce

Zahalení
Šátky
Jsme se zúčastnili
Bakchanálií

Stromy
Pružné končetiny
V rytmu vegetačního času

S pohupováním v bocích
Jsi přistoupila k
Persefonině
Bráně

Melodie
Která vystoupala nad sluch
Nám byla příliš těsná
Poslední nepřekonatelný
Schod
Jehož ses dotkla nohou

A teď tančí stíny

Jdi!
Otevři vnitřní
Ucho
Toč se
Neotáčej se!

PARK

Světlo listů na podzim
Umírající teplo
Z kterého vyskakují lusky vůní

Žluté ruce visí
Pokřtěny sluncem
Tonoucí léto
Zarámované
Umbrou

Dech povadlých rostlin
Proslazený vůní tymiánu
Těžké medové kalichy
Obklopené čmeláky

Trpce vydechne
Rozežmleté listy
Hořkostí sytí se vzduch

U kamenného obrazu
plave chlad

poslední zeleň je zapálená
doutnající světla luceren
na loukách

z kaštanů padá listů

*Z němčiny přeložili
Milan Hrabal
a Ilona Martinovská*

PETER GEHRISCH je německý spisovatel, překladatel a vydavatel časopisu Ostragehege. Narodil se v Drážďanech. Studoval němčinu a etiku na Pedagogické škole v Lipsku a také Technickou univerzitu v Drážďanech. Byl činný jako učitel na večerních školách a gymnáziu. V roce 1993 publikoval s fotografem Christianem Borchertem publikaci Dražďany. Let do

minulosti. V letech 1993 a 1996 byl iniciátorem německo-polských literárních dní. Vydal knihu krátkých próz Kolo štěstí (1994), básnické sbírky Verš zranitelný slovem (německo-polsky, 1994) a Průchod tunelem (2006), dále dva romány Karneval Hanse Theodora (2006) a Obrazy, slova, loď (2012). Se svou polskou manželkou žije v Drážďanech a ve městě Lwówek Śląski.

T e t a n a D z j u b a

.....

* * *

Vytáčím čísla,
která znám z paměti,
V době, kdy nikdo nezvedne
sluchátko.
Jen tehdy mohu uslyšet to,
po čem tak dlouho toužím.

* * *

Režisér přitluče na jeviště
minci
a pokolikáté už
začne
divadelní
sezona.

Ale najednou
se ve scénáři
Nejvyššího režiséra
všechno poplete.
Kde vždycky platilo:
ty jsi v hledišti –
já na jevišti,
je to teď přesně naopak.
Už nás nebude dělit rampa
životních konvencí...

Nezačneme znepokojovat stíny
klasiků,
ty
mě
nebudeš nazývat
Ofélií,
a z písmen not
sestavíš obyčejné jméno,
abys v něm zaslechl
skrytou hudbu.

Zahraji ti své mládí,
ty mně zahraješ svou věrnost,
příroda čtyřikrát přemaluje
kulisy...

Potom zůstanou jen listy,
jako vstupenky na staré
představení
stažené z repertoáru

fotky, sníh zrezivělý
jako nepoužité plakáty, sešlapaná
bolest,
rampa a ještě trocha času,

dokud nás navždy nerozdělí
opona.

* * *

A bude ticho barvy naděje,
a bude klid barvy štěstí,
a spadne jablko a rozpadne se vedví,
jeho poloviny sní šťastní milenci,
a za stromem přehlédnou uplakanou Evu,
která proklela svou někdejší avitaminózu.

Z ukrajinštiny přeložili Petr Ch. Kalina a Milan Hrabal

TEĚĀNA DZJUBA (*1966, Brusnyca, Ukrajina). Ukrajinská básnířka, literární vědkyně a redaktorka. Absolvovala žurnalistiku na Kyjevské státní univerzitě Tarase Ševčenko a aspiranturu v Národní akademii věd Ukrajiny v Kyjevě. Nyní je docentkou na Pedagogické univerzitě v Černihivě. Je členkou Svazu spisovatelů Ukrajiny a několika zahraničních literárních akademií. Vydala řadu básnických a literárněvědných děl. Její poezie je hojně překládána do cizích jazyků.

Serhij Džuba

.....

* * *

Neptej se, zda miluji – dotkni se mé dlaně:
Je teplá jako moře, které nás v červenci objímá.
A slova – ta jsou pro zvěčnělé: pro ty, kteří už víc nebudou.
Ještě moc neumím zakládat pohřebiště slov.

Neptej se, zda miluji – ať se Ti zdá o našem moři:
Je opravdové, jako touha, a svůdné svým vlněním.
Slova – to jsou jen ptáci: tak snadno je můžeš chytit
Do černobílé krajiny zamřízované trpkým „sbohem“.

Neptej se, zda miluji – ještě jsme ani nevyšli z moře:
Ty legrační medúzy jsou upřímnější než ságy o vzniku světa.
A slova – možná jsou jako kapradina, která se o svatojánské noci
Ozývá květem, který ještě nikdo nenašel.

ČEKÁNÍ

Zima je malinká jako japonka
A tady je tvůj tichý rozsudek: zítra déšť.
Jako by někdo ukradl polibek.
Dovol mi polaskat jednu vánici,

Adagio pro bílého medvěda
Osamělého jak ostrov nauru,
Protože jistá je jen sněhobílá žena,
Co zmizí ještě před ránem jako tokajské.

A ty mě neposloucháš, promiň.
Už jste se na všem domluvili se zimou,
Už nejsi moje severní hvězda,
Ale spící liščí mládě, které chce do lesa

Nenapadl sníh – šťastný jako okamžik.
Kašel mě nepustil.
A Mozart v pokoji nezní –
Opojný, jako promarněná žena.

Jako Ty, když jsi ještě nepřišla z práce,
Nesedla sis na okraj postele,
Neplakala a trochu se nepřitulila
K jinému dalekému teplu.

A já jsem nepotrestaný a zlý,
Ne svědek, ale Pilát těchto muk,
Nepodají mi smůlu, ale chutný boršč,
A nepolíbím ústa, ale ruce.

SEN

A byl jsem básník,
A žil jsem tisíc let...
A potom – všechno skončilo.

Zbyly jen otisky Tvých chodidel
V písku.

*Z ukrajinštiny přeložili
Petr Ch. Kalina a Milan Hrabal*

SERHIJ DZJUBA (*1964, Pyrjatyn, Ukrajina). Ukrajinský básník, prozaik, publicista, autor rozhlasových her a knih pro děti, překladatel, kritik. Je předsedou Mezinárodní literárně-umělecké akademie Ukrajiny, čestným profesorem Luckého ústavu rozvoje člověka Univerzity Ukrajina, členem Svazu spisovatelů Ukrajiny. Je laureátem mnoha mezinárodních cen. Napsal 55 knih věnovaných své manželce Tetaně. Jeho díla jsou přeložena do 56 jazyků a vyšly v 32 zemích, mj. v USA, Velké Británii, Francii nebo Švédsku. Žije a pracuje ve městě Černihiv.

Strom života

M i l e n a V í t k o v á

PODZIM

Je podzimní podvečer
a zlaté listí z javoru
se naklání až nahoru
pod mé okno,
aby mi nebylo smutno.

Obloha se zatahuje,
šedou barvu oznamuje.
Ještě venku neprší,
okaté muškáty ale potěší,
aby bylo lépe na duši.

Potopa nehrozí, ani bouře,
kéž by nebylo ani lidské hoře!
Ještěde, kopečku náš,
jak němý svědek tu držíš stráž,
kde je domov můj
a navždy také tvůj!

Hejno ptáků opouští les v mžiku
vysoko v seřazeném šiku.
Už se blíží, štěbetají,
Rychle na jih pospíchají.

Mít tak křídla,
letím s vámi
za sluncem i
za krajany!

PROSINEC

Vánoce, nadílka, hodování,
vánoční koledy, rozjímání.
Silvestr, Nový rok, radování,
Mnoho pozdravů a blahopřání.

MODRÁ PLANETA

Na pouti vesmírem
putuje naše planeta Země
tím pravidelným vírem kolem slunce,
s hlubokou úctou ve mně.

Tak modrá naše matička
se otáčí a pluje světem –
s vodou, horami, vzduchem i bouřemi,
ukazujíc zákonitosti našim dětem.

Po jaru léto, pak podzim a zima,
lidé se diví, jaká to změna.
Učte se a budete hledět,
že na světě je krásně – to musíte vědět.

Až z velké dálky
uvidíte modrou planetu,
už žádné války
a honem na raketu.

Chraňte své domovy a přírodu
srdcem i prací,
máš hodně důvodů,
proč naše Země lidem oplácí.

LEDEN

Leden – ke kamnům sednem,
přečteme si noviny
a pak jdeme do zimy.
Vlak jede k nádraží,
Školáky nám přiváží.

ÚNOR

Únor slibuje vodu
bledulím i sněženkám,
slunce už je teplejší,
přeje rostlinkám.

Čarovník

Marie Rejřová

Hospodou se prohnal průvan. Křídla oken se s třeskotem zabouchla a déšť zabubnoval na sklo. Jindřiška vyběhla ven. Vezmu to přes plot – rovnou do zahrady, přemýšlela v letu.

Dohnal ji. „Celý je to úplně uhozený!“

Ale ona nezpomalila. Vítr zesílil, déšť přešel v liják. Pokoušela se postupovat dál v předklonu, ale proud vzduchu byl příliš silný. Klela bezmocí. Štěpán ji popadl za ruku a táhl kupředu.

Chalupa se topila ve tmě. Poryvy větru rvaly ze střechy břídicové tašky a z okolních stromů větve. Konečně se dostali až ke dveřím a Štěpán odemkl. Vpadli do předsíně na

podlahu, ale Jindřiška se okamžitě zvedla na všechny čtyři a běžela k zadním dveřím vedoucím na zahradu. Podpatky se jí bořily do rozbahněného trávníku, až zakopla. Hlavu a záda jí bičovaly ledové krystalky. „Sakra,“ ulevila si a zakryla si obličej. Kroupy nesnesitelně štípaly. Těch několik zbývajících metrů se v podstatě už jen plazila. Popadla květináč s čarovníkem. Ozval se praskot. Těsně vedle ní dopadla s dutým žuchnutím velká větev ze staré třešně. Čísí ruce ji sevřely kolem pasu a postavily na nohy. Štěpán. Něco křičel, ale vítr mu rval slova od úst.

Trvalo nekonečně dlouho, než za sebou zavřeli dveře. „Sakra,“ zakřičel, „jsi blázen!“ Vešel do kuchyně a rozsvítil. Následovala ho. Klepala se zimou, ale byla šťastná. Tiskla čarovník na prsa a cítila teplo, které jí dával.

Štěpán si dřepł ke kamnům a otevřel kovová dvířka. Komínem prolétla meluzína a vohnala mu do obličeje obláček sazí. Zaklel a nacpal dovnitř otýpku chrástí. Když škrtl sirkou, všimla si, že se mu chvějí ruce. Oheň utěšeně zapraskal. „Najdu ti nějaký suchý věci,“ řekl a nato zmizel ve vedlejším pokoji.

Opatrně postavila květináč na stůl. Dlaně jí stále nepřijemně brnčely. Promnula si je, zula se a rozpustila si mokré vlasy. U dřezu našla zmuchlanou utěrku a utřela

si obličej. Při pohledu na pečlivě umyté nádoby s lítostí zjistila, že Štěpán už vylil čarověnickový výluh.

Vrátil se převlečený do suchého oblečení a mlčky jí hodil svou starou flanelovou košili.

„Díky.“ Otočila se a vysvlékla se z mokrých šatů. Mezi lopatkami cítila jeho upřený pohled.

Když se oblékla, sedla si na lavici ke kamnům, opřela se o sálající kachlíky a zavřela oči. Žárovka několikrát zablikala a se slabým zapraskáním zhasla. Štěpán rychle vyzkoušel jiné vypínače. Nic. Posadil se v té tmě vedle ní a zapálil si cigaretu. Vítr sténal v komíně a kroupy mlátily do stěn domku.

„Čekáme na něco?“ zeptal se tiše.

„Čekáme,“ odpověděla. Ovládala ji podivná směs protichůdných pocitů: netušila, zda se má bát toho, co je venku, nebo se těšit ze Štěpánovy blízkosti. Od minulého večera se toho stalo tolik, že dosud nenašla příležitost si vše v klidu promyslet, natož s tím něco dělat.

Najednou vše utichlo. Otevřela oči a Štěpán pomalu vyfoukl kouř. Cítila jeho strach.

Pohlédla do temnoty za oknem. Jsou tam. Dvě. Byla si jistá. Vzduch zhoustl nesnesitelným napětím.

Jděte pryč! Upnula veškerou svou mysl na vetřelce tam venku.

Ten klid byl nepřírozený.

Dívají se, hledají, věděla v tu chvíli jistě.

„Nehýbej se,“ zašeptala.

Čas se zastavil.

Noc prořízlo ječení požární houkačky. Zdi kuchyně ozářilo modročervené světlo a zase zmizelo. Vydechla úlevou, venku už nikdo nebyl. „Postavíš na kafe?“ obřátila se na Štěpána.

Komu se Čarověník zalíbí, máme pro něj dobrou zprávu: v příštím roce by měl vyjít druhý díl.

MARIE REJFOVÁ (*1976 v Praze). Základní a středoškolské vzdělání získala v Žatci, v Plzni studovala na právnické fakultě a na fakultě humanitních studií. Dva roky učila na základní škole v Měcholupích, od roku 2004 je učitelkou varnsdorfské mateřské školy Na kopečku. Po několika oceněních v literárních soutěžích vydala v letošním roce své první větší dílo v nakladatelství Coobook (Albatros) pod

názvem Čarověník. Příběh současných mladých lidí s prvky fantasy se zčásti odehrává v kouzelné krajině na Jetřichovicku. Je plný tajemna a dobrodružství. Kdo má rád napětí vyprávěné nekomplikovaným, ale kultivovaným jazykem, určitě si přijde na své, bez ohledu na to, zda je mu patnáct nebo sedmdesát let.

mhra

Jitka Hromádková

ZRNKO KÁVY

Jsem jak to zrnko kávy,
mlýnkem na kafe rozdrčená
a v šálku kávy ztracená.

Jsem jak to stéblo trávy,
na pláni ve větru rostu shrbená
ze slunce, ve vedru zpocená.

Svět je šálek kávy bezedným
s klidnou a temnou hladinou
porostlou travnatou planinou.

STUDENÉ VLOČKY

na ledu zamrzlých slziček
sněhově bílých a studených,
smutek skryl se do vloček
mých snů tobě tak vzdálených.
Na rukou tvých snad roztát mohou
všechny ty mé skryté sny a touhy,
jež zamrzlé bezmocně leží ti u nohou
doufajíc že nejsem jen zbabělec pouhý.
Kéž bys jen miloval sněhové vločky
vpíjející se do tvých teplých dlaní,
jež roztají pouze pod tvými krůčky
dřív než odplavou při jarním tání.

DIVADLO

Už vím, že nemáš rád kravaty,
co svírají Tě až po paty,
a nebaví tě debaty
co o tom vedem, já a ty.
A společenský kalhoty
si nevezmeš přes drahoty.
Jen sako ti padlo do noty
po kapsách nosíš v něm dobroty.

MAMINCE

Tvá ranní slza
tak vlezlá, drzá
smývá Ti líčko
Miluji Tě, mamičko!
Na sluníčku vrásky
po letech životní lásky,
pramení Ti na čele,
řeky moudra veselé.
Však stále jsi krásná
a stále se směješ
a že skromně si žijeme
je víc, než si přeješ.

JITKA HROMÁDKOVÁ se zajímá o přírodní vědy. Nedávno získala bakalářský titul v oboru Systematická biologie a ekologie na Univerzitě v Hradci Králové, ale nemá ráda přehnanou systematizaci. Nyní se chystá studovat magisterský program v zahraničí.

Psaní lyrické poezie „do šuplíku“ se věnuje již téměř 10 let. Ve volném čase také ráda sportuje, cestuje a hledá rozdíly i spojitosti v kulturách. Jejím největším cestovatelským snem je již od raného dětství Jižní Amerika. Nepije kávu, viz báseň Zrnko kávy.

Martin Brokl

HISTORIE

Jsou doby,
co i já jsem zapomněl
a přes příboje
či prasklé skoby,
nikdo by tam nedojel.

A oni zapomenou
toť jejich um,
a přesto stále
ve snách bloudí
i dají jídlo, mrtvým lvům.

A neprohlásí,
že zle se daří
že kazí jim to jejich vzhled
tak krákorají
a sedí hluše
u piva jako jejich děd.

Já byl jsem svědkem
té zašlé éry,
sto lidí padlo
když mřela zem.
A zbytek lidstva
a jejich zmary,
stali se dnes příběhem.

POMATENÍ

Děkuji
že do vínka
dali mi,
jak z burzovního
okénka,
zdraví lehce tvárné,
však s předraženou cenou.

S touhou
lehce věrnou
mému okolí
žádná nemoc mne neskolí,
díky,
papíroví draci.

Á běda na oubitě
díky v tomto
světě,
že stále běhají jarní mraky.
Na podzim...

MARTIN BROKL. Když jsem byl malý špunt, snil jsem o tom, že budu něčím vynikat. Ve druhé třídě základní školy jsem se vydal cestou umění. Začalo to violoncellem, na které jsem hrál 5 let. Po delší odmlce, tedy v prvním ročníku na střední škole,

mě můj třídní učitel začal směřovat k poezii. Netrvalo dlouho a k poezii se přidala další hudební záliba – můj nynější nástroj, kytara. Momentálně se snažím směřovat svůj život sebevzděláváním, a to jak ve hře na kytaru, tak i v poezii.

Co čte skutečná dáma

Přistoupí dáma v nejlepších letech, která chce udělat dojem: melír, make up, značkové oblečení i botičky, nadřilovaná chůze. Jenže sotva se usadí, vytáhne bulvár – a je po dojmu!

Co se tam například dočte?

Nevěra celebrity: „Podle mě se nedá vyloučit, že nakonec půjdou od sebe. Takhle našťavaná na něj ještě nikdy nebyla. Přitom i v minulosti ho nafotili, když byl někde s nějakou ženou, a přešlo se to,“ diví se její kamarádka.

Matka a dcera: *Obě mají stejné přání – upravit si nos! „Mám ho od dětství krivější. Sama jsem si toho nikdy nevšimla, ale občas, když se na mě někdo zadíval, tak se mě ptal, jak se to stalo,“ přiznala misska.*

Nejvyšší není rekord? *Meteorologové přepisovali teplotní rekordy i v pátek. Například ve Strážnici ale překonán nebyl, i když tam zaznamenali nejvyšší teplotu.*

Poplašná zpráva: *Počet únosů turistů se v celém světě každým rokem zvyšuje. Rizikové jsou zejména země Blízkého*

východu. Právě zde bylo za poslední čtyři roky uneseno 9 lidí, další 4 únosu unikli. Za 20 let je to už 21 Čechů, kteří se v zahraničí stali obětí únosu.

Ministr má slečnu: *Červená deka, jablečný alkoholický cider (4,5%), pár svršků a hlavně vzájemné doteky. Tak zvětšil náš pohotový čtenář ministrovo velmi pozdní odpoledne ve dvou. Přitom ovšem trochu nespravedlivě rozděloval svůj zájem mezi knížku a slečnu Báru. I když si mu lehla na břicho, nepřestal si číst.*

Když je řeč o plíživé bulvarizaci médií, nevidím to tak černě. Hlavní deníky ani ČT přece takové nejsou. Čínské přísloví moudře zdůrazňuje volbu konzumenta: Velcí lidé hovoří o ideách, střední o událostech, malí o lidech. Zmiňovaná dáma se bulvarizuje (a buranizuje) sama, neumí si vybrat. Není to ale jen její soukromá věc – neprojeví se její omezený rozhled například ve volbách?

Jan Tichý

Druhé světy (a jejich smysl)

Varnsdorfská knihovna zůstává věrná jednomu ze svých nadstandardních poslání – šíření lužickosrbské kultury do českého prostředí. Do poměrně bohaté bibliografie tamních publikačních aktivit letos přibývá výbor z próz Rózi Domašcyny *Druhé světy*. Jde o jakési resumé posledních pětadvaceti let její

literární činnosti – jak sama uvedla na akci, které si povšimneme na závěr.

Český čtenář měl zatím málo příležitostí se seznámit s dílem jedné z nejviditelnějších literárních osobností sousedního slovanského národa. V roce 2004 vyšel útlý soubor Domašcyniných próz *Kočičí čarování* jako

mimořádná příloha Česko-lužického věstníku, zatímco o její básnické tvorbě jsme si mohli udělat představu z ukázek v antologii *Jazyk, jímž porozumíš světu* (2007) a v některých časopisech či sbornících.

Historické okolnosti Lužickým Srbům nadělily existenci v německých státních útvarech, trvalou a neobejitelnou koexistenci s německým jazykovým prostředím. Řada literátů proto publikuje v obou jazycích. Svá díla napsaná v lužické srbštině mnohdy sami

a tamního duchovního milieu. Přesto za publikovanými texty najdeme deset stran vysvětlujících poznámek.

Co si to vlastně od Domašcyna přečteme? Hodně napoví podnázev: *Pohádky, básně, eseje a jiné texty*. Pohádky čerpají z národního folkloru, jímž malou Rózu „nakazila“ její babička – lidová vypravěčka. Mnohdy kuriózní lidová moudra stejně najdeme pod nadpisem *Zajímavosti*. (Při krvácení z nosu zachyťte krev do skořápky, tu pak položte na žhavé uhlí. Jakmile krev zaschne, krvácení přestane.) Básně coby samostatný útvar najdeme v knížce pouhé dvě. Rámuji oddíl vzpomínkových próz *Intimní intermezzo*. Folkloristické pozadí se zde projevuje osobně laděným vyprávěním dcery, jejíž matka si trvá na tradici krojového odívání a rodné řeči. Žánrové vymezení dalších próz není jednoduché specifikovat: snad eseje, snad literární črty. Obráží se v nich autorčin zájem o „jazyk jako komunikační materiál“, o prostupování jazyka a reality. Trefně k tomu využívá perspektivy dítěte. V eseji *Směšné štěstí* čtenáře jistě zaujme jeden z odrazových můstků takových úvah, jímž je první zkušenost ze setkání s českým jazykem.

Autorčina jazyková dvojdomost se stává tématem bolestné národní sebereflexe a Domašcyna se na její vrub nebojí pokládat otázky „na tělo“ do vlastních řad. Zachycuje celý rejstřík frustrací doléhajících na národ, který postrádá oporu vlastní státnosti a krůček po krůčku podléhá asimilaci a tlaku globalizace. Výmluvná je její kritická zmínka o předvádění inscenovaných svateb v lidových krojích před německou politickou vrchností... Najednou

Róza Domašcyna: Druhé světy. Pohádky, básně, eseje a jiné texty, Městská knihovna Varnsdorf 2015. 129 s. ISBN 978-80-86409-48-1

posléze překládají do němčiny, nebo naopak, píší své „originály“ německy a posléze tvoří jejich lužickosrbskou variantu. Oba postupy využívá i Róza Domašcyna. Editor *Druhých světů* Milan Hrabal se rozhodl pro překlady převážně z autorčiných německých textů. Ty totiž počítají se čtenářem méně vrostlým do lužickosrbských realit

pociťujeme, jak nakaširovaný folklór ve funkci prodejního artiklu ve skutečnosti ukazuje cestu k národní vykořeněnosti. Výše uvedená charakteristika Domašcyniných textů postavila před editorský a překladatelský tým vysokou

laťku. V tiráži napočítáme osm jmen překladatelů, nepočítaje v to jazykovou a odbornou revizi a další redakční spolupracovníky. Knihovna coby vydavatel má štěstí na osobu své ředitelky (Ilona Martinovská), která se sama umí

RÓŽA DOMAŠCYNA (*1951, Sernjany (něm. Zerna), Sasko) Jedna z nejznámějších lužickosrbských spisovatelek. Dálkově vystudovala ekonomii hornictví ve Zlém Komorowě (Senftenberg), později tvůrčí psaní v Lipsku. Knižně vydala mj. šest sbírek v lužické srbštině a několik knih v němčině. Náměty čerpá z dětství, z lužickosrbských realit, často využívá vzájemného prolínání obou

jazyků k vytváření originálních novotvarů i básnických obrazů. Za svou tvorbu získala mj. ceny: Čišinského (1995), A. Seghersové (1998), E. Encelotové (2003). Do hornolužické srbštiny přeložila mj. Máchův Máj (Meja, 2010). Z překladů jejího díla do češtiny jmenujme alespoň výběr z poezie nazvaný *Obrazy ze slov zařazený do antologie Jazyk, jímž porozumíš větru* (2007).

postarat o grafickou úpravu a sazbu. Za pozitivní glosu stojí též ilustrační doprovod Lenky Vaňkové. Nelze opominout, že knížce významně pomohly na svět grantové příspěvky od Česko-německého fondu budoucnosti a města Varnsdorf.

Není od věci zmínit ještě okolnosti „křtin“ *Druhých světů* na půdě vydavatele 19. listopadu 2015. Akce se odehrála pod hlavičkou celostátního Dne poezie a zároveň 19. ročníku Svátku lužickosrbské poezie ve Varnsdorfu.

Autorka četla ukázky z německých i lužickosrbských originálů, Milan Hrabal a nadějná varnsdorfská recitátorka Adéla Pondělíčková interpretovali jejich české verze. Dramaturgii pořadu příjemně dotvářel nevidomý klavírista Ladislav Seifert. Ano, i takto se prolínají „menšiny“ na zdejších setkáních. I bez šance na masovou účast a silnou mediální odezvu jsou varnsdorfské knihovnici přesvědčeni o jejich potřebnosti a smyslu.

Martin Havlíček

Hop, zajíc z hrnce!

Pumpot zavítal do lipské restaurace „U Zlatého cedníku“. Bylo poledne. Lidé obědvali pomalu a noblesně. Zdálo se, že se tu zastavil čas. Vtom Pumpot lusknul prsty a – z hrnce na sporáku vyskočila tlupa zajíců. Lidé začali křičet. Pumpot lusknul prsty ještě jednou a zajíci zmizeli v hrnci, jako by se nic nestalo.

Krumpot

Jednou se Pumpot rozhodl, že navštíví polního maršála přezdívaného starý Dessavan. Ten obýval zámek, který obklopovala dobře hlídaná zámecká zahrada s vysokou zdí. Pumpot přelezl zeď, sedl si do koruny jabloně a jedl maršálova jablka. Nikdo si ho nevšiml. Začal tedy v přílehlém jezírku rybařit. Uviděl ho porybný a snažil se ho vyhnat. Ale Pumpot se ani nehnul. Rybařil dál. Starý Dessavan na něj přikázal vystřelit. Nejdříve jen šrotem. Pumpot ho chytil do rukou. Potom stříleli kulkami, ale ty zachytával svým kloboukem, jaký nosívají vandrovní tovaryši. Kulky potěžkal v ruce a hodil je do vody.

„Teď vystřelíme zlatou kulkou, ta už ho trefí,“ horlil starý Dessavan.

Také zlatá kulka se zachytila v klobouku. Pumpot ji vzal do ruky, spokojeně se usmál:

„Ta se mi hodí.“

Na starého Dessavana to udělalo dojem. Vzkázal: „Ať se mnou poobědvá!“

Pumpot hned přišel, ještě jednou poděkoval za zlato a s chutí se najedl. Když se nasytil, zajímal se, kdy starý Dessavan zase potáhne do války.

„Ale s kým,“ stěžoval si Dessavan, „když chybí vojsko?“

„Žádný problém,“ odpověděl Pumpot a nechal nastříhat tolik řezanky, kolik chtěl mít polní maršál vojáků. Pak něco zamumlal a – všechny kousky řezanky se proměnily v rejтары. Poté vzal hrnec plný prosa, vysypal ho a – z každého zrníčka se stal pěšák. Celé vojsko nechal pochodovat na cvičišti.

V očích starého Dessavana to jen jiskřilo. Řval rozkazy a Pumpot se znamenitě bavil. Jedl a pil víc, než mohl snést, a řezanka s prosem celíčkový den dupaly kolem něj. Pumpot se nakonec opil tak, až začal zpívat:

„Já jsem Pumpot, ty jsi Krumpot!“

To se maršálovi nelíbilo. A když měl teď dostatek vojáků, nechal – no co asi – na Pumpota střilet. Ale ten znovu pochytil kulky do svého klobouku, prohlédl si je a pak vyhodil:

„Takový drek nepotřebuju.“ Pak luskl prsty a rejтары se proměnili v řezanku. Luskl znova, z pěšáků se stalo proso a vrátilo se zpátky do hrnce. Pumpot vzal hrnec a se starým Dessavanem se rozloučil:

„Jo, můj milý, na Pumpota jsi krátký.“

Na jedno hvízdnutí

Pumpot uměl taky chodit po vodě. Povídá se, že se s oblibou plavil po Sále, Labi a Muldě. V papírové loďce. Přitom zpíval nebo troubil z nosní dírky, což rozdmýchávalo víchry.

S blesky a hromy se objevil ďas a přistál mu u nohou:

„Tohle místo patří tomu z nás, kdo dohodí nejdál!“

Pumpot souhlasil. Ďas hodil kámen velmi daleko.

Pumpot chytil vlaštovku. Rozmáchl se, jako by chtěl hodit kámen, rozevřel dlaň a vlaštovka odletěla. Ďas neviděl kámen dopadnout.

„Vyhrál’s,“ uznal, „ale teď vyhraju já! Vítězí, kdo umí nejrychleji trhat třešně.“

Pumpot byl lehký a šplhání mu nedělalo potíže. V mžiku seděl na třešni.

Ďas chytil strom i s Pumpotem, přitáhl si vrcholek stromu a širokou tlamou serval třešně i s větvemi. Pak strom pustil. Pumpot toho okamžiku využil. Pustil se a s jediným hvízdnutím odlétl až do sousední vesnice.

Jaký ptáček, taková písnička

Pumpot rád chodil na návštěvy do Hochozy k chudému mlynáři jménem Wołmudry. Chtěl mu nějak pomoci i zhotovil pro něj z měděného drátu virguli. Na její konce nasunul kuličky z šedivého kamene.

Jednou mlynář na svých cestách díky virguli objevil v jámě nedaleko cesty skryté sklepení. A v tom sklepení stála truhla z dubového dřeva. Wołmudry chtěl zrov-

na truhlu zvednout, když se znenadání objevil správce panství a zeptal se, co tu pohledává.

„To tebe gowno stara!“ odpověděl mlynář.

„Všechno, co je na zemi i pod zemí, patří panstvu.“

„To tebe gowno stara!“ zopakoval mlynář.

Správce truhlu zabavil. Když ji z úřední moci otevřel, na jejím dně leželo to, co mlynář právě vyslovil.

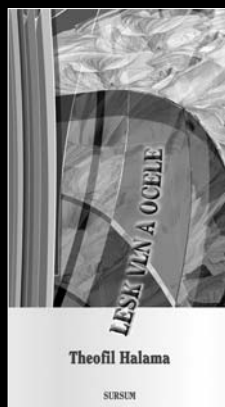
Přeložili: Ilona Martinovská a Milan Hrabal

Český básník za oceánem

Theofilu Halamovi (1932), rodáku z českého Těšínska, obul osud toulavé boty. A tak přes Vídeň a Řím doputoval v roce 1970 až k Pacifiku, kde mj. delší čas žil ve městě Monterey, proslulém jazzovým festivalem, ale především Johnem Steinbeckem a nedalekou Jestřábí věží Robinsona Jefferse. A tak trochu jeffersovským viděním světa dýchá i poezie Halamova. Básník žije střídavě v Kalifornii a na Havaji. Píše česky i anglicky a knížky mu vydávají v Tiš-

nově, Brně, Praze a New Yorku. Na sklonku letošního roku vydává v Česku hned tři své nové básnické sbírky. Dvě jsou určeny pro dospělé čtenáře: *Anarchie ticha* s příznačným (a přízračným) podtitulem *Na sklonku jedné civilizace* a sbírku *Lesk vln a ocele*. Třetí knížka, určená dětem, je bohatě ilustrovaná a autor ji nazval *Svítáníčka*. Nabízíme malou ochutnávku.

Milan Hrabal

Theofil Halama

OTÁZKA PŮVODU

Odkud pochází duha
když atomy jsou bezbarvé

a molekuly nemají tvar

Chodíme po bulvárech
a mačkáme se v metru

protože co jsme vstoupili
do vesmíru
podlahy našich domovů
přestaly mít půvab

Z modrého svetru nebes
jako šedivé deště padají

milostné aeroplány

aniž svatební podvazky
výzvědných družic zaručují
dočasné soukromí hvězd

*

Na konci takových cest
země spíš vychrlí
posvátný oheň

než plané růže

Sopečná láva má asi nejblíž
k dědičné barvě
kůže

primordiální lásky

i krásy

OTEVÍRÁNÍ KVĚTŮ

Od chvíle kdy jsme vědomě shledali jak
svěží ráno spěchá do náručí
dne
uběhlo jen pár nezřetelných vteřin
asi tak jako vzájemné poznání těla
mezi milenci je výsledkem nezkrotné

anarchie ticha

Otevírá se tkáň po tkáni jen v milostných
údobích zvěře

ale v zahradách mšice nedůvěry
noří své dlouhé jazyky do rzivých
kalichů klevet neomezeně

Za každou pokleká druhá a třetí
jak ve zpovědnících

*

S přesazenými keři čas nenachází
takové milosrdenství
jako s mužem který zplodil třináct dcer
z nichž šest se mu zatoulalo
do nenávratna měst

Pouze marnotratný syn měl tu smělost
vrátit se k otci

když mu z opojné magnolie
zůstal jen

oschlý

VĚCHÝTEK

(ze sbírky *Anarchie ticha*)

Milena Hercíková – Střípky života

27. listopadu v 18 hodin se ve velkém sále Základní umělecké školy konal podvečer k 90. výročí ZUŠ Liberec. Sál byl plný, účinkující stáli i po stranách. Večer zahájila flétnistka doprovázená komorním orchestrem ZUŠ, následovaly dvě mladičké zpěvačky, pak ředitel ZUŠ Tomáš Kolafa připomenul, že

v roce 1961 přišla na školu do dramatického oboru Milena Hercíková.

Desetiletá dívčí formace, vedená Míšou Homolovou, uvedla scénické úryvky ze života nynější jubilantky. Následoval křest knihy básní *Střípky života*. Sama Milena Hercíková pořad uváděla, představila další nadějné zpěvačky, oficiální večer zakončilo dívčí kvarteto. Privítal jsem se s básníkem Lubošem Příhodou, předsedou KALu, a později se Stanislavem Kubínem, který doprovázel svoji choť, ta na Kubínových pořadech svítí, zvučí a řídí auto. Milena byla stále obležena paními, které jí donesly kytku a chtěly si krátce popovídat, dlouhatánská fronta vedla do půli sálu. Když jsem se k ní konečně probil, řekla, že poděkování

patří hlavně učitelkám, Černé, Kurfirtové, Kolařové, Kaudelové a již zmíněné Míše Homolové.

Milena Hercíková se narodila 3. 1. 1936 v Újezdě u Brna, po válce se přestěhovala do Machnína, vystudovala gymnázium v Liberci a na pražské DAMU pedagogické studium pro učitele ZUŠ.

Střípky života mají 80 stran, obrázky je opatřil a ve svém nakladatelství RK je vydal Roman Karpaš. Autorka, členka KALu, v roce 2002 vydala sbírku *Báseň roste s dítětem*. Následovaly sbírky veršů *Laskavec bez rozumu* (2003), *Dětem pro radost* (2010), *Báseň dospívá* (2010) a *Dopisy synovi* (2010).

Autorka už ví: „Vše vyčteno je naplň, čas letí... chci poznat pravdy tohoto světa, než mne čas zastaví,“ píše: „Nepospíchejte, čas letí sám, bez ptaní... Když bolest je blízko, ještě blíž je krása. Obloha modřeji lehá do barev zahrady... jen zelená rozsvítí duši, bereme se za ruce – s živými i mrtvými – a jsme s úsměvem.“

Pozdní díla bývají zbavena ozdoby a zbytečnosti, nikdo si nic moc nenalhává. Tak je to i u Mileny Hercíkové, sledoval jsem ji samotnou. Její víru, co že to v mých chlapcích roste. Až za delší dobu jsem si všiml, že o ruku přišla při náletu koncem války, to zahynul i její bratr, moje momentální tragédie mi vedle ní přišly jaksi nicotné. Milena ukazovala holčičkám, že to jít musí, a proto ty dlouhé fronty s kytkou a *Střípky života* v ruce. Všechno nejlepší, Mileno!

Otto Hejnic

Gustav Ginzel stále žije

Dne 21. září 2015 v 18 hodin v liberecké knihovně vše znovu ožilo. Za stolek zasedli vedle autora Jana Šebelky ještě dva pamětníci, europoslanc a horolezec Jaromír Štětina a farář a horolezec Aleš Jaluška. Průvodkyně večerem Ivana Bernáthová většinu času obcházela přítomné. Hlavní hrdina Gustav Ginzel zemřel v 28. listopadu 2008, před smrtí bydlel už delší čas u sestry v Německu. Gustava Ginzela jsem viděl, těžko lze zapomenout svéráznou postavu, ale nemluvil jsem s ním. Jezdil jsem v té době na sjezdovky na Ještěd, kde jsem se snažil naučit svoje synky zatáčení a brzdění. Do Jizerek na běžky jsem putoval, až když chlapi stříhali oblouky a já se marně vymlouval, že jezdím pomalu, abych je mohl zdvihat.

Všichni se ke Gustavovi hlásili, všichni ho ctili, milovali, odpustili mu bájeslovnost, kapičku u nosu, hrozné oblečení a všechny možné i nemožné nectnosti. Mluvil jsem s Miloslavem Nevrlým, který se s rodinou Ginzelových seznámil. Jizerky byly koncem padesátých let liduprázdné. Dnes připomínají Václavák. Nejstarší Gustav nechal své tři bratry vystudovat, sám dělal geologii, ale tu nedokončil, protože vyrazil na svoje velké cesty, po SSSR i jinde. Slyšel jsem zkazky o tom, jak Gustav zajel do táborů v Karagandě, kde ještě makali němečtí zajatci, a přinesl jejich vzkazy do Německa. Fascinovaly mě jeho dlouhé túry, kdy horolezci i v tvrdé totalitě jeli na svoje hory. Mnislav Železný Atapama, dnes

ctihodný vědec, měl v roce 1972 na hlavě starou helmu, na tváři kyslíkovou masku a motal se v bezprostřední blízkosti padajících žhavých lapil a bomb, pár metrů od jednoho z kráterů sopky Cotopaxi. Píše o tom také Blahoslav Braun v knize V ledu a ohni And z edice Kamarád.

Na začátku byl Miloslav Nevrlý, který opuštěné Jizerky znovu popsal a objevil. Až po listopadu se podrobněji dovídáme o předválečném německém horolezci Rudolfo Kauschkovi a o Matouschově mapě.

Hnojový dům patřil k Jizerce. Gustav Ginzel ho v roce 1964 za 345 Kčs koupil, vynesl z něj hnůj, a dům se ocitl na nesčetných razítcích. Rázovitá přeplněná budova se stala shromaždištěm zvláštností. Například z kbelíku se prý pil v Rusku čaj. Po postavení Berlínské zdi západní Němci do východního Německa nemohli, a proslavený Misthaus s osobitým Němcem, přednášejícím o přírodě a pouštějícím diapozitivy, se stal centrem německo-německého setkávání. Po Ginzelovi šly naše orgány, protože nikde nepracoval, soudce v roce 1982 ho odsoudil za to, co je dnes běžné. Vzedmula se vlna jako příznivců, Nevrlý psal Štrougalovi, Štětina jel na krajský soud, a tak dostal Gustav Ginzel jen tolik měsíců, kolik si už odseděl.

Gustav Ginzel se objevil asi v dvaceti televizních krátkých snímcích, účinkoval v černobílém filmu Ivana Vojnára Cesta pustým lesem, ale sám napsal s Emilem Novákem v roce 1962 pouze

monografii Topografie skal Jizerských hor, redigoval ji Nevrlý.

Jan Šebelka zkoumal všechny možné zdroje, psal do Německa, sešel se se členy Ginzely rodiny. Bratr Hans, říká, že si Gustav nevymýšlel, ale svoje zážitky si přibarvoval. Zbytky párků z Jizerské padesátky možná dal do buřtguláše pro soukmenovce, ale jeho kuchařský vrchol byl uvařit čaj. Utírání zadku trávou viděla spousta lidí, ale na Chimborazu, na Kilimanžáru, v Himálaji i v roce 1995 v Austrálii, na známém červeném skalisku Ayers rock, kde uplatňoval svůj instinkt a šikovnost, bylo jen pár horolezců. Dřevěný Hnojový dům za jeho pobytu

v Austrálii shořel do základů, včetně všech přednášek a diapositivů. Příští rok Gustav Ginzl postavil dům stejný, ale propadl depresím, přestěhoval se do Německa k sestře, kde v roce 2008 zemřel. Farář Heinz Eggert mu sloužil vzpomínkovou mši.

Knižka se jmenuje Podivín, který okrášlil svět aneb Vzpomínání na Gustava Ginzla. Všichni ho znali, jen já ne, nikdy jsem s ním nemluvil. Byl to výjimečný člověk mnoha tváří. Už nikdy nikoho takového nepotkám. Jan Šebelka vyvolal vzpomínky, které zůstávají živé.

Otto Hejnic

Regionální knižní minitrh Varnsdorf

Vjízdim autem do Varnsdorfu, v dálce vidím staré auto, ještě stovčáček, jdeme nazpátek za opakováním, ale pasta nejde narvat nazpátek do tuby. Nepoznávám hotel, kde jsme s drahým Jiřím padli do oka šilené Malgorzaty s ocelovými zuby. Pryč jsou textilky, pryč je zakázaná hranice, pryč je Jiří, nechal v sívě obloze tajemné kaligramy. Naposled. Naposled. Ve mé žluté knize Ztracená závrať, kterou jsem ale nechal doma, je povídka z mladých let, Varnsdorf, Rumburk, Nový Bor. Zbývá jen stará značka, Milan Hrabal už s bílým vlasem, ale stále nezničitelný.

Před dvěma lety jsem zde seděl v dnešní knihovně, v bývalé průmyslovce, a četl v prvním patře na regionálním knižním minitrhu, co se tu zaručeně

nestalo. Letos jsem přijel v sobotu 14. listopadu na 13. pokračování s kamarády, Honzou Šebelkou a Lubošem Příhodou, předsedou Kruhu autorů Liberecka. Rozkládáme své knihy. V deset dopoledne začíná předčítání.

Teď Milan Hrabal představuje, co se v regionu urodilo. Někdo je náměstek, někoho živí vztek, někoho pivo. Roman Horáček předvádí kalendáře a betlémy 2016. Josef Zbihlejší ukazuje sborníky Mandava, po řece stejného jména jsme v Německu jeli. Jedna dívčina si kupuje všech deset sborníků, žasneme, to žádnou dámu u našeho pultu nenapadne.

Marie Rejřková píše fantasy Čarovník. Manžel je hrdý, dvě děti uznávají, že maminka píše. Každý večer. Karol Kríž vypráví, jak se od vyřezávání

dostal k zajímavým slovům. Mgr. Klára Mágrová vypráví o památných místech Šluknovska. Milan Hrabal sám představuje *Drápandění*, sborník z dětské literární soutěže Drápanda vyhlášené varnsdorfskou knihovnou, kde se vždycky nějaké slušné verše najdou, potom ještě „horkou“ knížku Rózy Domašcyny *Druhé světy* a zve své liberecké hosty z KALu. Stanislav Kubín, autor *Dopisů člověku* Nathanielovi, přijet nemohl. Jdu já, říkám posluchačům o svém novém románu *Sifon*, Venda a jejich lásky a čtu, jak Venda za pomoci výhrůžky pivo pro kamarády dostal. Luboš Příhoda čte Nejdřív tanky, potom pendrek, o událostech z let 1968–1969. Následuje potlesk. Poslední jde Honza Šebelka s knihou o Gustavu Ginzlově Podivín, který okrášlil svět. Tempelarius Bohemicus vypráví o řádu templářů, ukazuje středověký meč a přilbu a nabízí templářské víno. Mgr. Jan Hedvík z gymnázia Varnsdorf

představuje práce zdejších studentů – většinou abstraktní obrazy sejmuté počítačem a promítnuté na stěnu. Na představování knižních novinek letos přišlo víc lidí než minule. Po celý čas si německá stařenka, která nerozuměla ani slovo, potichu pozpěvovala, ale nikomu to nevadilo. A skoro všichni si rádi dali víno od templářů.

Potkávám paní Jarmilu Winklerovou, která s manželem tiskne Seifhennersdorfer Mitteilungen, soukromý měsíčník nedalekého městečka. Pan Winkler říkal, že viděl Ginzlův Hnojový dům týden před vzplanutím, a domlouvá přeložení knihy do němčiny. Jarmila ještě za svobodna vyjízďela z počítače pohyby planet a z jejich drah věštila budoucnost, což už dávno nedělá. Knihu kupectví je tu několik: místní Disk, antikvariát Klariani, Albatros, nakladatelství Paper Jam z Prahy, Nakladatelství Bor z Liberce, Loreta Rumburk, v přízemí se prodává guláš, pivo a kafe

a také dvojce dortíky, džemy, v druhém patře jsou nabízeny šperky, keramika, čaje a čepice.

Ve 14 hodin začíná beseda s pražskou spisovatelkou Marcelou Mlynářovou, která začala v důchodu psát dvě tři knížky ročně, Důchodkyně nestřílejte a podobná díla.

Udal jsem jednu povídkovou knížku Zase zvednout hlavu a dvakrát román Sifon, Venda a jejich lásky. Luboš Příhoda našel pár pamětníků, kniha

Nedřív tanky, potom pendreký změnila majitele a nejvíc potěšil Honzu Šebelku zájem pana Winklera o přeložení Ginzela.

Milan Hrabal nám všem ještě dává knížku Rózy Domašcyny Druhé světy, což jsou přeložené povídky, pohádky a verše z Lužice. Na hranici Německa s Polskem vidím policejní auto, ale my jedeme domů a necháváme Zittau za námi.

Otto Hejnic

Hana Fousková

Zemřela význačná básnířka a malířka Hana Fousková.

18. listopadu 2015 v 11.00 hodin v ruprechtickém kostele v Liberci se s ní rozloučila dcera Halka s rodinou a přátelé. Její verše na cestu jí přečetl člen Divadla F. X. Šaldy Václav Helšus, poté hovořila bývalá zaměstnankyně Fokusu psychiatricka MUDr. Michaela Petišková, která Hanu Fouskovou objevila pro veřejnost, a promluvil i kurátor Lukáš Lukůvka. Po vykrojení rakve se se zesnulou rozloučil Václav Helšus a za flétnového doprovodu Jana Basty Novotného rakev odjela autem.

Přítomni byli ti, kdo ji znali. Básník Jaromír Typlt, který obřad zařídil, povídkářka Milena Králová, předseda libereckého KALu Luboš Příhoda, spisovatel Otto Hejnic, fotograf Šimon Pikous, výtvarnice Dana Šobotková a řada známých i neznámých přátel.

Hana Fousková (5. 5. 1947 – 10. 11. 2015) byla členkou Kruhu autorů Liberecka. Měla výstavu v galerii v Dubé, předtím výstavu v Ústí nad Labem. Její básně vyšly ve Světliku, v Kalmanachu a ve všech možných periodikách. Vydala sbírky Jizvy (1998), Troud (2003), v roce 2004 byla navržena na Magnesii Literu, Psice (2008) a dále byly publikovány části románu Schizofrenička. Uvidíme, co se najde, až se pozůstalost otevře.

Otto Hejnic

JSEM JAKO NEMOCNÝ KAŠTAN

listí mám plné rzi
a tak mě smrti chytň za chrťan
a rozfoukej po větru
aby mě lidé nenašli
jen z kořenů těch mě nevyrví
abych se mohla znovu narodit
a dál snít svoje sny

Vše nejlepší do nového roku a příjemné počtení
přeje Krajská vědecká knihovna v Liberci

16. 1. 2016 | Krajská vědecká
20.00 – 02.00 h | knihovna v Liberci

- *večerem provází:*
Jiří Bartoš Sturz
- *v programu vystoupí:*
dívčí saxofonový soubor **APPLE SAXES**
[ŠOUBEND] KNIHOŇ
s tématickým repertoárem
skupina **JIZERSKÝ BODLÁK**
- *k poslechu a tanci zahraje:*
hudební skupina **DOMESTIC** z Tanvaldu
a **APPLE SAXES**

SLOSOVATELNÉ VSTUPENKY
je možné zakoupit v knihovně
na Informační službě
(482 412 133, library@kvkli.cz)

Těšit se můžete na lahodné víno
z Moravy, které odborně představí
Aleš Staněk-Víno Rychnov
formou neřízené degustace

Regionální produkty a speciality nabídnou zástupci prodeje
Náš Grunt Liberec, rodinná **Pražčina kávy APe** z Křížan a regi-
onální pivovar **Liberec Vratislavice Konrad**

Ples
v knihovně

*ples je nekuřácký
a určený pro dospělé*

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: jakub.sebelka@volny.cz

http://www.kruhautoruliberecka.cz/

ISSN 1214 - 2751

Bibliothek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

*Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června*

V zámku bylo práce a běhu o překot.

Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.

*Blázniviny se rozsévají
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li mítí!*

Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there.

Die Welt ist alles, was da ist.

A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha.